NATIONAL LIBRARY
FEB 9 1971
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, JANUARY 13, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

4. N-RS. TREŠDIENA, 1971. GADA 13. JANVĀRIS 21. GADS

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7918. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5746. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28. West-Germany.

Plašas ieceres jaunajā gadā

ASV DV VALDES DARBS

Pag. gada pēdējā ASV DV valdes sēdē Čikagā priekšnieka J. Utināma vadībā plašāk iztirzāja DV darbības jautājumus, sevišķu uzmanību pievēršot jaunatnes piesaistīšanai DV darbam, nākamā gadā no 26. jūnija līdz 4. jūlijam Kanadā rīkojamām globālajām DV dienām, kuŗās atzīmēs DV 25 darbības gadus un DV ASV nozīmīgajiem kultūrāliem pasākumiem.

Sēdi ievadot, J. Utināns ar gandarījumu atzīmēja BPLA vienbalsīgo lēmumu par Tautas balvas piešķiršanu DV organizācijas bij. priekšniekam (tagadējam DV goda priekšniekam) plkv. Vilim Janumam. DV ASV saimes vārdā J. Utināns apsveicis cienījamo karavīru.

Sakarā ar DV globālajām dienām 1971.. g. jūnija beigās Toronto, kuŗas ilgs vēselu nedēļu un iezīmēsies ar daudziem nozīmīgiem sarīkojumiem un kuŗu centrā būs svinīga DV 25 gadu darbības atzīmēšana un vairāki jaunatnei veltīti sarīkojumi, DV priekšnieks V. Hazners DV ASV delegātu sapulces uzdevumā kā viesus svētkos ielūdzis DV goda priekšnieku plkv. V. Janumu ar dzīvesbiedri un saņemta piekrītoša atbilde. Sagaidāms, ka izmantojot šo gadījumu, pulkvedis apmeklēs vairākus latviešu centrus ASV un Kanadā.

Ciešāku sadarbības attieksmju izveidošanai starp baltiešu veterānu organizācijām ASV, 23. oktobrī Vašingtonā (D.C.) notikusi visu trīs Baltijas valstu veterānu organizāciju pārstāvju sanāksme, kuŗā piedalījušies trīs DV ASV pārstāvji. Kopīgi nolemts turpmāk ik gadu rīkot līdzīgas sanāksmes, lai nostiprinātu sadarbību un veidotu kopīgus ceļus baltiešu veterānu vienādo interešu aizstāvēšanai.

Pārrunājot jautājumu par Zviedrijā tendenciozi un nepareiziem faktiem apstrādāto filmu par baltiešu karavīru izdošanu Pad. savienībai, valde izsacīja savu protestu un piešķīra līdzekļus patiesā stāvokļa apgaismošanai sabiedrībā.

Par jaunatnes piesaistīšanu sabiedriskam darbam referēja kultūras nozares vadītājs V. Aparjods: Ir vispārēja parādība, ka jaunieši nevēlas uzņemties vadību sabiedriskos iestādījumos. Iemesls tam galvenokārt valodas nepilnīga pārzināšana. Vaina te ģimenēs, jo vecākiem nav laika nodarboties ar bērnu mācīšanu, bieži tikai rūpēs joties par sava saimnieciskā stāvokļa nostiprināšanu. Daudz runā šanos. Tas jādara apzinīgi. Organizāciju gada budžetos šim vajadzībām jāatrod līdzekļi. Jārada kāda pašdarbības vienība katrā latviešu kolonijā (apvienībā), tad radīsies jauniešos interese. Nākošā pakāpe būtu vasaras vidusskola Gaŗezerā, bet tā veidojama tā, lai nebūtu tikai izprieca vasarā. Tāpēc jāatbalsta šī vidusskola un skolniekiem piešķiramas stipendijas, kas jādod apvienībām, no kuŗu rajoniem nāk skolnieki. No vasaras vidusskolas beigušajiem rodas labi sabiedriski darbinieki (apm. 40%). Tāpat ieteicams apmeklēt Minsteres latviešu ģimnaziju Vācijā. Tie jaunieši, kuŗiem lielāka interese latviešu valodā, atbalstāmi un mudināmi latviešu valodas kursu apmeklēšanai Rietummičigenas universitātē. Arī še materiālam atbalstam jānāk no apvienībām. Ar lepnumu varam raudzīties, ka šo kursu trīs studentes palikušas kursos par mācību pasniedzējām. Nozīmīgas ir arī Divreizdivi nometnes latviskuma saglabāšanai.

DV apvienībām un kopām par šīm problēmām jādomā savus gada budžetus sastādot. Ja apskatītie ieteikumi dotu kaut arī tikai 40% panākumu, tad arī mēs varētu būt apmierināti un gandarīti.

Valde noklausījusies V. Aparjoda norādījumus un pieredzi jauniešu ievadīšanai sabiedriskā darbā, pieņēma sekojošus atzinumus:

Mums jāgādā, lai bez sestdienas un svētdienas skolām pie DV vai vismaz attiecīgā kolonijā būtu kāda jauniešu pašdarbības vienība: vanadzēni, skauti, gaidas, tautas deju kopa, sporta kopa ar jauniešu grupu, šaušanas kopa, dziedāšanas ansamblis vai cita kura ekstra jauniešu vienība.

Jārūpējas, lai jaunieši, kas parādījuši sevi šais jaunatnes vienībās kā aktīvākie un apdāvinātākie, turpinātu savu latvisko izglītību vai nu Minsteres ģimnazijā Vācijā, vai vasaras vidusskolā Gaŗezerā, piešķirot, ja būtu vajadzīgs, stipendijas no apvienības līdzekļiem. Nav šaubu, ka Gaŗezera vidusskola izveidojas par nopietnu mācības iestādi, tāpēc apvienībām savu iespēju robežās vajadzētu iegādāties Gaŗezera dalības zīmes un līdz ar to aktīvi iesaistīties Gaŗezera latviešu centra izveidošanā.

Izcilākie, visvairāk latviešu lietās ieinteresētie vidusskolu beigušie studenti un eventuāli nākamie darbinieki pamudināmi apmeklēt Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursus, paskaidrojot, ka kursu apmeklēšana dod kredītus. Nav šaubu, ka šo kursu beigušie ir labi sagatavoti skolotāju darbam latviešu skolās.

Jaunieši, kas nestudē, vai kaut kādu apstākļu dēļ nevarētu apmeklēt latviešu valodas kursus, mudināmi apmeklēt Divreizdivi no-

(Nobeigums 5. lpp.)

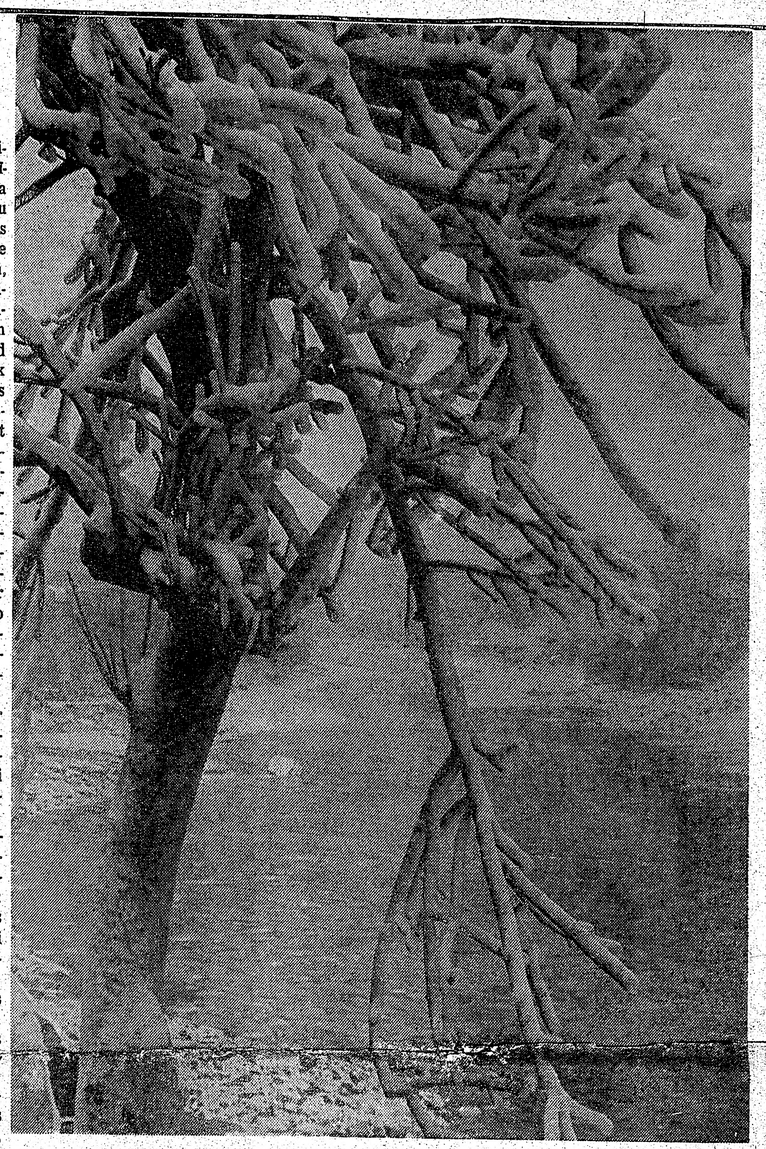

ZIEMAS SKAISTUMS Foto: J. Liģers

Kanadas latvietes lūdz aziltiesības

Līdz šim bija zināmi tikai gadījumi, ka no komūnistu apspiestajām zemēm iedzīvotāji, kas nespēj samierināties ar turienes režīmu, pārbēguši uz rietumiem brīvajā pasaulē. Vēl nebija dzirdēts, ka kāds būtu bēdzis no zemes, kuŗu tur tikai aizdomās, ka tā nākotnē varētu kļūt komūnistiska. Tagad tas noticis un, liekas, ir pirmais šāds gadījums. Mūs vēl vairāk tas var interesēt, ka bēgļos ir trīs latvietes — māte ar divām meitām, kuŗas bēgušas no Kanadas un meklējušas patvēruma tiesības ASV.

United Press International (UPI) 8. janvārī sniedza ziņu no Nujorkas, ka trīs Vinipegas latvietes, māte ar divām meitām, lūgušas aziltiesības Savienotajās Valstīs tāpēc, ka viņas baidās, ka Kanada varētu kļūt par komūnistiskās diktātūras valsti, un apellē pie „katras brīvas valsts", kas viņas uzņemtu.

Bēgles izteikušās, ka nekad neatgriezīsies uz Kanadu. ASV ārlietu ministrija viņu argumentu noraidījusi, ka Kanada kļūtu komūnistiska un uzaicinājusi līdz 14. janvārim atstāt Savienotās Valstis, piedraudot ar deportāciju.

„Ja nepieciešams, mēs mirsim šeit, bet viņi nekad nedabūs mūs atpakaļ uz Kanadu," sacīja 50 gadu vecā Viktorija Aboliņa, naturālizējusies kanadiete, kas runā tikai latviski. „Viņiem būs mūs jānošauj."

„Vai nu mēs iegūsim politiskās patvēruma tiesības, vai arī aizsūtīs atpakaļ uz Manitobu trīs ilkus," sacīja viņas meita, 20 gadu vecā Aina.

Aboliņai, Ainai un otrai meitai, 27 gadus vecajai Lūcijai, ārlietu ministrija noraidījusi politiskās patvēruma tiesības 7. janvārī un uzdevusi atstāt ASV līdz 14. janvārim.

„Mūsu vecāki neizcieta otrā pasaules kaŗa briesmas Vācijā, lai mēs dzīvotu zem komūnisma," sacīja 20 gadu vecā Aina.

Sievietes atraidīja piedāvāto brīvo atpakaļceļu uz Vinipegu, apgalvodamas, ka komūnisms strauji izplatās Kanadā un ka Trudo valdība ir „totālitāra".

UPI ziņojums nobeidzās: Viņas atstāja mājas Vinipegā un ieradās Nujorkā 12. decembrī, sacīja Aina, tāpēc, ka komūnisms draud viņām ar „garīgiem un fiziskiem spaidiem".

Viena no lielākajām Rietumu ziņu aģentūrām šādu vēsti pārraidījusi pasaulē. Lielais Toronto vakara laikraksts „Toronto Daily Star" savā 8. janvāŗa numurā

(Beigas 8. lpp.)

Prezidents Niksons atbild

ASV prezidents Niksons no Baltā nama piesūtījis Apspiesto tautu komitejas priekšsēdim Viktoram Viksniņam šāda satura atbildi:

Cienītais Viksniņa kungs:

Pateicos par Jūsu uzmanību, iepazīstinot mani ar savu uzskatu attieksmē uz lietuviešu jūrnieka Simas Kudirkas bēgšanu. Līdzīgi Jums, es biju satriekts, uzzinot, kā pret bēgšanas mēģinājumu izturējās, un apgalvoju Jums, ka esam spēruši soļus, lai šādi incidenti vairs neatkārtotos. Es esmu apņēmies, ka Amerika apstiprinās savas lepnās tradicijas bēgļu drošības garantēšanā.

Ar labākiem novēlējumiem,
sirsnībā
Ričards Niksons

Edgars Dunsdorfs

JAUNGADA LĒMUMS

Saskaņā ar negrozāmiem dabastā pat ir augusi. Brīvajā pasaulē likumiem zeme, rotējot ap sauli, darbojas mūsu biedrības un centveido gadu pēc gada nemitīgā rālās organizācijas. Mūsu grāmatplūsmā. Kristīgā pasaule gada bei- niecība ir rosīga. Ja neskaita okugās piemin Pestītāja piedzimšanu. pētās dzimtenes propagandas izdeZiemsvētki līdz ar to ir simbols vumus, mēs brīvajā pasaulē izdodzīves atjaunošanai un piemērots dam vairāk grāmatu nekā tur. Bez laiks, lai izstrādātu plānus nāko- mūsu piecām lielām avīzēm iznāk šam gadam. Ir sena tradicija vairāk nekā trīs simti citu periJaungada naktī pieņemt lēmumus disku izdevumu, kas pauž mūsu nākošam gadam, bet šādi lēmumi domas un centienus brīvībā. Mēs iepriekš rūpīgi jāapsver. varam priecāties, ka darbību ir

Kāda ir mūsu sabiedriskās dzī- atjaunojis un šiem periodiskiem izves bilance par pagājušo gadu, un devumiem atkal pievienojies literkādi lai būtu mūsu plāni un lēmu- rārais žurnāls Ceļa Zīmes. mi nākošajam gadam?

Mūsu sabiedriskās dzīves aktīvā Mūsu pāri par 140 skolu brīvajā ir jāskaita, ka nav jūtami apsikusi pasaulē turpina darboties, sākot ar mūsu sabiedriskā rosība un vietām Minsteres latviešu ģimnaziju un beidzot ar kādu sīku skolīnu Argentīnā.

Mūsu akadēmiskā jaunatne gūst arvien lielākus panākumus. Visās brīvās pasaules zemēs kur vien mīt latvieši, latviešu jaunatne beidz augstākās mācību iestādes relatīvi lielākā skaitā nekā mītnes zemes jaunatne. Arvien lielākā skaitā latviešu jaunā paaudze iegūst doktora gradus un kļūst mācībspēki universitātēs un citās augstākās mācību iestādēs. Latviešus tādēļ jau sāk dēvēt par profesoru tautu.

Mūsu zinātnieki pulcējas savos kongresos, lai apspriestu latviskās problēmas. Mums jau desmito gadu iznāk zinātnisku rakstu krājums Archīvs, kas veltīts tieši latvisko problēmu iztirzājumiem. Šis fakts ir sevišķi ievērojams tādēļ, ka tāda izdevuma nav pat mūsu tēvijā — Latvijā.

Mūsu kopības un tradicionālās mākslas manifestācija ir mūsu lielie Dziesmu svētki, resp. kultūras dienas tālajā Austrālijā. Mūsu tiekšanās ir tādā mērā augusi, ka arvien lielāks skaits tautiešu šķērso pasaules jūras, lai apmeklētu šos lielos svētkus pārjūrā. Mūsu sabiedriskās organizācijas spēj arī aicināt izcilus kultūras darbiniekus viesoties citos kontinentos. Tā mūsu augošā turība nekalpo tikai savtīgiem mērķiem, bet arī latviskai kopībai.

Mūsu visu konfesiju draudzes ir rosīgas, un šī rosība izpaužas arī faktā, ka arvien lielākā skaitā pret debesīm slejas latviešu baznīcu torņi.

Brīvās Latvijas varmācīgo okupāciju neatzīst lielās pasaules varas brīvajā pasaulē. Mūsu diplomātiskie pārstāvji veic savas funkcijas, saprotams, ierobežotā apmērā, tomēr rodot vienmēr par jaunu iespējas, lai atgādinātu mums nodarīto pārestību. Mūsu diplomāti pat atraduši iespējas, lai atjaunotu savu cīņas fronti.

Mūsu lielākais aktīvs ir mūsu ticība Latvijas atjaunošanai, ko nav spējušas satricināt vienas paaudzes laikā piedzīvotās neveiksmes.

Šiem spožajiem aktīviem ir jāstāda pretī pasīvi.

Mums nav izdevies panākt, lai sekmīgi darbotos mūsu centrālo organizāciju apvienotāja — Brīvās pasaules latviešu apvienība.

Mūsu zaļojošā grāmatniecībā kuplo arī nezāles.

Mūsu avīžniecībā arvien biežāk vērojams, ka zūd veselīga valodas izjūta un prasme: valodas kroplojumi vairs nav sastopami tikai samaksātos sludinājumos, bet arī tekstā. Mēs bez domāšanas sākam pārņemt okupantu žargona vārdus, līdz ar to arvien grūtāk atšķirt brīvajā pasaulē izplatītajās ķengu, lapās to, ko okupanti raksta zem brīvās pasaules latviešu maskas.

Mūsu skolas apmeklē ļoti maza daļa mūsu bērnu. Turklāt mūsu skolās mazinās bērnu skaits par lielāku procentu, nekā var izskaidrot ar bērnu skaita samazināšanos skolas vecumā.

Mūsu nedēļas nogales skolās bērni savā starpā nesarunājas latviski, bet gan mītnes zemes valodā. Mūsu paidagogi nesaprot, ka šo parādību nevar apkarot ar bārienu, bet ka jālieto īsti paidagoģiski līdzekļi, kas celtu latviešu valodas prestižu bērnos. Mūsu paidagogi

(Beigas 8. lpp.)

Trīs latvietes, kas bēgušas no „Kanadas komūnisma" un meklējušas patvēruma tiesības ASV. Uzņēmumā — „bēgles" Nujorkas viesnīcā 8. janvārī, no kreisās: 20 g. v Aina, viņas 27 g. v. māsa Lūcija un māte Viktorija Aboliņa. Viņas ieceļojušas Kanadā pirms 20 gadiem, tagad paskaidrodamas, ka bēgušas no Kanadas un atstājušas savu mājvietu Vinipegā, jo Manitobas provinces valdība esot komūnistiska. Viņas labāk atsakoties no Kanadas pavalstniecības, nekā atgriezties savā dzīvesvietā. „Bēglēm" jāatstāj ASV 14. janvārī.

„Trakais, tu sasiti manu pulksteni!"

MAKSĶERNIEKA PIEZĪMES

Kad upes un ezeri pārvilkušies ar biezu ledus kārtu un pāri tai virpuļo sniegs, saldēdams vīrus pie izcirstajiem ālinģiem, lai piemānītu ar žibuli gausās ziemas zivis, atmiņā ataust siltās vasaras un atvasaras dienas, kad ar saviem spēkratiem un „bada pātagām" brīžiem pārvarējām pāris simt jūdžu un vairāk, dodoties uz Kanadas ziemeļgalu patramdīt turienes bagāto ūdeņu iemītnieces.

Lūk, ieleju guļ ezers. Tā krasti grezno biezi krūmi ar retiem, slaidiem kokiem. Vakara krēslā šķiet, ka ik brīdi parādīsies kāds meža dzīvnieks. Esam tālu Kanadas ziemeļdaļā. Iekārtojamies makšķerēšanai. Ierodas vēl kāda automašina. Piebraucēji ir trīs jauni cilvēki. Viņi gluži koptiem matiem, protams, bez bārdām. Novietojuši mašīnu, jaunekļi pienāk pie mūsu trijnieka un pēc sasveicināšanās apjautājas kā klājas un kādi lomi jau iegūti. Viens no viņiem apstiprina, ka mūsu izvēlētā vieta ir laba, zivis neesot izvēlīgas un ķeroties. Viņa vectēvs un tēvs šeit bieži guvuši labus lomus, arī pats brīvajā laikā šajā vietā izmēģinot makšķernieka laimi, kas nevienu neatstājot. Mēs it kā atvainodamies sakām, ka pārvietosimies citur. Piebraucēji tam nepiekrīt, viņi paši to izdarīšot, jo esot vietējie. Ja mums neveicoties, lai sekojot viņiem, kopīgi uzmeklēšot vēl labāku vietu, piezīmēdami, ka svešniekiem grūti atrast „īsto vietu". Laba vēlēdami viņi aizbrauc.

Pēkšņi mūsu biedrs Džeks paceļ nogalināto čūsku un saka: „Jā, tus grezno biezi krūmi ar retiem, slaidiem kokiem. Vakara krēslā šķiet, ka ik brīdi parādīsies kāds meža dzīvnieks. Esam tālu Kanadas ziemeļdaļā. Iekārtojamies makšķerēšanai. Ierodas vēl kāda automašina. Piebraucēji ir trīs jauni cilvēki. Viņi gluži koptiem matiem, protams, bez bārdām. Novietojuši mašīnu, jaunekļi pienāk pie mūsu trijnieka un pēc sasveicināšanās apjautājas kā klājas un kādi lomi jau iegūti. Viens no viņiem apstiprina, ka mūsu izvēlētā vieta ir laba, zivis neesot izvēlīgas un ķeroties. Viņa vectēvs un tēvs šeit bieži guvuši labus lomus, arī pats brīvajā laikā šajā vietā izmēģinot makšķernieka laimi, kas nevienu neatstājot. Mēs it kā atvainodamies sakām, ka pārvietosimies citur. Piebraucēji tam nepiekrīt, viņi paši to izdarīšot, jo esot vietējie. Ja mums neveicoties, lai sekojot viņiem, kopīgi uzmeklēšot vēl labāku vietu, piezīmēdami, ka svešniekiem grūti atrast „īsto vietu". Laba vēlēdami viņi aizbrauc.

Pēkšņi mūsu biedrs Džeks paceļ nogalināto čūsku un saka: „Jā, Džeks beigto čūsku novieto uz vecā celma zem kuŗa ir lielā ala. Nu tā izskatās it kā sildītos saulē. Pārrunājam iekārtošanas darbus. Iemetam āķus ūdenī, bet makšķerkātus nostiprinām vienkopus uz krasta. Kad atgriežamies pie savas automašinas, redzam vēl kādu citu mašīnu, kas piestājusi netālu no mūsējās. Atkal trīs jauni cilvēki. Viņu vecums gan grūti nosakāms, jo sejas pāri pusei aplāj savēlušies mati un tās apaugušas bārdām. Pat grūti pateikt uz kuŗu pusi katrs no viņiem iet, jo abas puses galvai vienādas.

Pirmais, lielāka auguma, tūlīt metas uz ezera krasta. Ieraudzījis mūsu makšķeres, viņš tās ar kājas spērienu sagrūž visas vienuviet, sit rokas pie krūtīm un stāsta, ka esam ierīkojušies viņu vietā. Mēs klusējam. Piebraucēji sapulcējas pie savas automašinas. Sakārtojuši makšķeres viņi iemet tās mūsu vietās, mūsējās izceļot no ūdens un sametot kaudzītē. Atgriežoties pie savas mašīnas jaunekļi nomet savus virssvārkus un iesāk vakariņot. Mēs pārvācamies desmit soļu tālāk. Sakārtojam makšķeres un sākam domāt par naktsmītnes iekārtošanu.

Jaunieši, acīm redzot, iebaudījuši ko „stiprāku", uzsāk kādu „mežonīgo rietumu" dziesmu. Pārbijies zaķis, diezkur gadījies, iemetas krūmu biezoknī. Jautrie sportotāji, pamanīdami beigto čūsku uz celma, kur savus virssvārkus pavirši uzmetis arī kāds no trim piebraucējiem, sameklē koku un sāk to sist, domādami, ka dziva, „Trakais", kāds no viņiem iekliedzas, „Tu sasiti manu pulksteni!" Pulkstenis atstāto svārku kabatā tiešām bija druskās. Tad, tāpat kā atbraukuši, trokšņotāji, savākuši savas makšķeres, aizbrauc.

Mēs atkal palikām vieni un cilājām savas makšķeres.

Otrā dienā ar visai bagātu lomu atgriezāmies Toronto, kur vēlāk pārrunājām notikušo. Vienojāmies nākamajā sezonā atkal satikties pie Bernarda ezera.

J. Treijs

LATVIJA

4. N-RS. TREŠDIENA, 1971. GADA 13. JANVĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu.

GAREZERS

GAREZERS
DIEVAM UN LATVIJAI

GAREZERS PATEICAS VISIEM PĒRNĀ GADA ZIEDOTĀJIEM UN APSVEIC SEKOJOŠO LAIMĪGO 1970. GADA LOŽU ĪPAŠNIEKUS:

A serijā —
1068, 1588, 1719, 1946, 2009, 2012, 2103, 2226, 2300, 2782, 2936, 3116, 3739, 3959, 4481, 4781, 5167, 5202, 5349, 5802, 5911, 6522, 7059, 9578, 9911.

B serijā —
786, 858, 1229, 1563, 1780, 2226, 2630, 2637, 2664, 2790, 3640, 3666, 3843, 5208, 5785, 6632, 6701, 6751, 7361, 7385, 7674, 8339, 8576, 9080, 9345, 9551, 9768, 9907.

C serijā —
551, 906, 1053, 1291, 1724, 2412, 2776, 2994, 3195, 4166, 4517, 4920, 5021, 5454, 5493, 5598, 6119, 6212, 7501, 7539, 8607, 8621, 8754, 8812, 8860, 8878.

D serijā —
55, 148, 485, 534, 646, 666, 672, 774, 1101, 1120, 1872, 2370, 2781, 2908, 3790, 4029, 4032, 4095, 5741, 5930.

E serijā —
1327, 1448, 1939, 2046, 2333, 2896, 2952, 3394, 3787, 3907, 4037, 4459, 4508, 5103, 6731, 6902, 7019, 7886, 9553.

F serijā —
2022, 2295, 2501, 2772, 2959, 3156, 3989, 4311, 4585, 5378, 5549, 6700, 6787, 6943, 7048, 7334, 7873, 9508.

G serijā —
98, 465, 762, 796, 918, 1505, 1679, 1892, 2014, 3020, 3199, 3544, 3564, 3726, 4317, 5492, 5818, 6012, 6381, 6614, 6779, 6878, 6925, 7091, 7295, 7481, 7635, 7670, 7938, 7970, 8946, 9311, 9415, 9856.

Kopā — 170 laimesti. Visus laimestus piesūtīs pa pastu BEZ PIEPRASĪŠANAS.

Viens no mūsu jaunākās paaudzes žibulētājiem Roberts Kappa (no Sv. Katrīnām) uz Simko ezera liča ledus velk labu ziemas lomu.
Foto: J. Liģers

LASĪTĀJU VĒSTULES

AIZPILDAMS ROBS

„Latvija Amerikā" 1970. gada 23. decembra n-rā 2. Zentiņš savu rakstu „Dziesmu svētku skaņu plate" sāk ar teikumu: „Latviešu skaņu plašu klāsts ir samērā plašs." Vai tiešām tā ir? Nujorkā skaņu plašu veikalos zem virsraksta „Baltijas valstis" latviešiem ir tikai pāris plates un tās pašas „mono". Lietuviešiem un igauņiem ir vairāk. Vai nevarētu kādas pāris plates izgatavot ar augstāko kvalitāti un „stereo". Piem., Dārziņa Melancholisko valsi un citas romantiskas un tajā pašā laikā vieglas melodijas, lai caurmēra amerikāņiem būtu ko paklausīties. Smagas simfonijas, lai arī cik tās mūzikāli ir vērtīgas, neiegūs plašu auditoriju vienā paņēmienā. Mūsu mazās 45 apgriezienu vecās plates ir tik ļoti novecojušās, ka tās bojā augstākās kvalitātes stereo sistēmas. Ir tāds iespaids, ka latviešiem ir tendence gudri runāt bezgala augstas lietas, bet konkrēti nespēj pat nevienu labu informācijas grāmatu sastādīt, nedz augstas kvalitātes plati izgatavot, kas reprezentētu Latviju.

Egils Kalme, Nujorkā

☆

MANUPRĀT, TRESA IZĒLE IR VIENMĒR BIJUSI UN BŪS...

Ja savā, 3. oktobŗa vēstulē to nepieminēju, tad, lai ļautu lasītājiem pašiem, neietekmētiem, mēģināt „dziļāk iebrist" mūsu (cilvēces) neilgās un traģiskās attīstības „džungļos".

Paldies J. Kreicbergam par atbildi „Latvija Amerikā"" 28. nov. numurā. Ļoti pareizi viņš nobeigumā saka, ka arī man jābrien „savās nemaldībās un paštaisnībās". Ja cienījamais oponents. ir kaut cik iepazinies ar tām druskām, ko svešumā esmu uzrakstījis, tad mani par tīru, nenobridušos un glīti nosmiņķētu var tikai aklais, noturēt.

Trešā izvēle starp ticībām, dogmām un dažādu ideju sauklīm, ir vienmēr bijusi. Tā ir pašā cilvēkā: Visi manim labi bija,/ Ja es pati laba biju./ Visi mani ienaidnieki,/ Ja es naida cēlējiņa.

Attiecībā par žīdu tautas „zināmo ļaunumu", man ir iebilde: Izraēlis ir Jahves pirmizredzētā tauta, kas ar Jahves pavēlēm drīkst izmīcināt citas nežīdu tautas un to pilsētas. Piemēram, Jozuus grāmatā, 10. nod. 40. pantā: Tā Jozuus apkāva visu to zemi, kalnus un dienas — vidus zemi un lejas un pakalnus ar visiem viņu ķēniņiem: viņš neatlicināja neviena un izdeldēja visu, kam bija dvaša, tā kā tas Kungs, Izraēļa Dievs, bija pavēlējis.

Kur īsti sākās cilvēku izgudrotās dogmas un neieciešības mācības, var bradāt un taustīties visādi, bet man ar teoloģijas nosīlēpumos ļoti vājām zināšanām Vecā Deriba šķiet kā izcils despotiska dogmātisma, neieciešības, atriebības un arī žīdu nacionālās gudrības paraugs. Piemēram, 5. Mozus gr. 15. nod., 6. pantā: Jo tas Kungs, tavs Dievs, tevi svētīs, it kā Viņš tevim runājis: tad tu aizdosi daudzām tautām, bet tu neaizņemsies, un tu valdīsi pār daudz tautām, bet viņām pār tevi nebūs valdīt.

Domāju, J. Kreicbergam nebūs grūtības pareizi izprast mūsu tautas dainā dainoto morāli, bet par maniem minētiem Vecās Derības pantiem, kā mans oponents, tā vēl vairāk diplomētie bībeles tulki, varēs skaidrot, izskaidrot un pārskaidrot ne mazāk „patiesi", kā ap to stivējās arī marksisma un ļeņinisma „rakstu mācītāji", jo šie procesi ir „spontāni, sarežģīti un likumsakarīgi", kur apgaismība ir tikai īstajiem partijas biedriem...

Cik cilvēku noslepkavojušas komūnisma, nacisma, jahviska kristīanisma, vai citu „ismu" vēsturiskās „sūtības", tas dzīvo dvēseļu skaitā nav droši nevienā statistikā pasakāms. Cietušie mēdz pielikt, uzvarētāji slepkavas — atņemt, bet mūsu ēras 2000 gadīgajā „Rietumu frontē" joprojām, ar Remarka vārdiem runājot — „bez pārmaiņām"...

Valentīns Pelēcis, ASV

(69. turpinājums)

Melnā bruņinieka tēlam ir dekorātors, ir aktieris, ir tautu uzlika atbildību par visām latvju tautai vēsturē nodarītajām necilvēcīgajām pārestībām.

Dzejnieks Melno bruņinieku no pagātnes bija ievedis tagadnē — pašķirot vārtus uz cīņām, kas Lāčplēsi un tautu gaida nākotnē.

Dzejnieks atgādināja Kārkliņam, ka rietumi latvju tautu toreiz neapdraudēja, jo no turienes nākušas „brīvības idejas". Tā vismaz toreiz dzejniekam šķita. Ka no rietumiem nākošās „brīvības idejas" Krievijā apsitīsies nepieredzētā despotijā, tai laikā varēja nojaust tikai tik dziļā krievu dvēseles pazinējs kā Dostojevskis..

Bet runājot par drāmas tekstu, vēlreiz jāatgriežas pie neizgaismotās Spīdolas problēmas. Pumpuram Spīdala nebija problēma. Par problēmu Spīdolu pārvērta Rainis, piedēvējot tai tikpat pārvarīgas, cik pretrunīgas spējas.

Pumpura Spīdala saistīta ar nodevēju Kangaru:

„Svētulis Kangars un Spīdala abi ir pesteļu kalpi,
Kuŗi dēļ sava labuma nodod ticību, tautu!"

Abi tie cīnās pret Lāčplēsi, viens varkāres dzīta, otra mieskāres urdīta. Starpība tikai tā, ka Pumpurs savai Spīdalai viscaur bija piešķīris nepārprotami negātīvu nokrāsu, kamēr Rainis bija centies Spīdolai piešķirt kādu īpašu kundzisku, uz skaistuma balstītu pārākumu, ko tā nemitīgi izceļ, lai viņu tikai tikumiskā ziņā nepielīdzinātu Kangaram. Raiņa pūles še ir aplamas, jo tikumiski neglītais nevar būt aistētiski glīts. Nodevība ir nodevība, lai kādās drānās tērpta.

V cēlienā Rainis maina Spīdolas raksturu un simboliku. Ja tā līdz šim bija bijusi fizisku kaislību, dzimumiekāres simbols, kas Lāčplēsim atņēma spēku un — daudz netrūka — būtu atņēmusi viņam arī dzīvību, tad V cēlienā viņa pārvēršas par altruistisku cīnītāju un Raiņa iecerē par Lāčplēša spēcīgāko un nesavtīgāko sabiedroto.

Laimdota, turpretim, viedā Burtnieka meita un Lāčplēša skolotāja, pašas neatkarīgās Latvijas simbols, V cēlienā kļūst par pretīgu, šaursirdīgu, gandrīz vai izsmejamu un augstākās mīlestības necienīgu būti.

Šīs kvalitātīvās pārmaiņas ir pilnīgā pretrunā un pretstatā Pumpura idejām un Pumpura simbolikai.

Kuŗam no abiem — Rainim vai Pumpuram — bijis augstāks mērķis, dzīvāks nacionālais instinkts? Kas to pateiks, kas to izmērīs? Teiksim tikai, ka katrs bija centies savā laikā darīt labāko latvju neatkarības dziņu dzejiskai apliecināšanai.

Salīdzināsim Lāčplēša un Uguns un nakts izskaņu: poēmas VI dziedājumu ar drāmas V cēlienu. Rainis bija lielāks dzejnieks, ar lielāku izglītību, plašākiem apvāršņiem; Pumpurs toties viengabalaināks, naīvāks, bet nenoliedzami patiess, nenoliedzami sirsnīgs, ar savu mazo, traģisko tautu jūtīgām saitēm neatraisāmi saistīts. Pumpuram bija viena ticība, viena griba, viena cerība — dot tautai nacionālu epu, jo bez varoņu epa nav bijusi neviena nacionālu patstāvību ieguvusi tauta. Nacionāls eps visnotaļ ir vienotāja, nacionāls eps ir magnētizētājs, tas ir tautas varonības kāpinātājs un kalnā vedējs, kur nācija sniedz cilvēcei augstākās veltes — savu līdz augstākajai iespējai attīstīto, izkopto ģeniju.

Rainis, Pumpura poēmu drāmā pārveidodams, vēlējās ar šo drāmu rosināt latvju tautas brīvības cīņu. Viņš tai centās pašķirt ceļu uz patstāvības rītu. Šos ceļus meklēdams, viņš bija sastapies ar marksismu un ar tā palīdzību uz laiku pieskalots dialektiskā materiālisma staignajiem krastiem.

1913. gada 4. aprīlī viņš rakstīja Jānim Jansonam-Brannam, Latviešu sociāldemokratiskās strādnieku partijas centrālās komitejas tai laikā Briselē izdotā partijas laikraksta Cīņa redaktoram, publicistam un literātūras kritiķim, kuŗu Mīķelis Valters turēja smagās aizdomās par kangarismu, šos it kā piedošanu lūdzēja vārdus:

„Bet man liekas — arī mākslai ir nozīme mūsu lielajā cīņā, arī J(aunais) Teātris, izrādīdams Ug(guni) un N(akti), ir aģitējis pilnīgi politiski, un man saka lietpratēji., kas stāv praktiskā cīņā, ka tā pati „Ug. un N." iespaida ziņā var sacensties ar avīžu ievadrakstu..."*)

Dzejnieks Rainis savu, uz Pumpura eļļa balstīto, varoņdrāmu, kas radījusi nepiedzīvotu savilņojumu un nodarbina mūsu prātus vēl tagad, ietekmes ziņā pielīdzināja mirklim domātam un mirklī rakstītam avīzes ievadrakstam. Kāda neticama pazemība, kāda aberācija!

Vienu tomēr šie vārdi nepārprotami liecina: tais dienās Rainis vēlējās būt politisks cīnītājs. Prātā nāk lietuviešu dzejnieka Tislavas vārdi: „Dzejnieks var būt par ķēniņu, ķēniņš nevar būt par dzejnieku." Tas pats sakāms par dzejnieku un žurnālistu. Dzejnieks var būt par žurnālistu, žurnālists nevar būt par dzejnieku. Bet dzejnieks vēlējās, lai viņa dzejai būtu vismaz tāda pati politiska nozīme, kāda ir žurnālista ievadrakstam, kas tam šķita politiskas ietekmības kalngals.

Rainis cerēja, ka Uguns un nakts drāma rosinās latviešu tautas politisko pašapziņu un vedīs to tuvāk apzinīgai cīņai un brīvības mērķim.

Abi dzejnieki — Pumpurs un Rainis — bija uzticīgi savas tautas dēli, katrs savā vēstures cēlienā. Bet cik atšķirīgi bija viņu intellektuālie ceļi!

Pumpura Lāčplēša VI dziedājums izstāstāma dažos vārdos. Latvijā svin Līgo svētkus. Vaideložu vecākais pamāca tautu:

Vienprātībā, saderībā
Visiem kopā turēties.

Šie vārdi ir svarīgākie Pumpura poēmā un politiski vissvarīgākie.

Virs Latvijas ārlietu ministrijas nama fasādes bija uzrakstīts:

Concordia res parvae crescunt — Saderībā mazas lietas aug.

Šim objektīvā, gandrīz aukstā romiešu vēsturnieka Sallusta (86—35) vērojumam oriģinālā ir turpinājums: discordia maximae dilabuntur, tā ka viss izteiciens pieņem tādu simmetrisku veidu:

Saderībā mazas lietas aug, nesaderībā lielākās sairst.

Saderībā mazā Grieķija pie Platajas sakāva milzu Persijas imperijas uzbrukumu, saderībā mazā Grieķija radīja spožāko cilvēces kultūru. Nesaderībā tā saira. Saderībā no Palatina, Kapitolina un Eskvilina pakalniem izauga Romas pilsēta, no pilsētas — Romas imperija, nesaderībā tā saira. Saderībā izauga apvienotā Francija un tās spožā kultūra, nesaderībā Itālija gadu simteņus netika pie vienības...

„Daudzums, kas nereducējas uz vienību, ir jūklis; vienība, kas nav atkarīga no daudzuma, ir tirannija". Šais lielā franču matēmatiķa un filozofa, kā arī pirmās skaitļošanas mašīnas izgudrotāja Blēza Paskāla vārdos slēpjas katras nācijas patstāvības un brīvības vienādojuma noslēpums.

Tā ir aksioma, politikas tešu teze, acīm redzama patiesība, kas vairs nav jāpierāda.

Kādā amerikāņu brīvības dziesmā ir šie vārdi:

By uniting we stand, by dividing we fall.

Sallusta domu izteic arī latviešu vienkāršā veselā saprāta diktētie sakāmvārdi:

Saderība uzceļ, naids jauc. Saticība uzceļ mājas, bet naids tās noplēš. Kur divi kaujas, tur trešais uzvar.

Raiņa Spīdolas gudrība, kā tālāk redzēsim, gāja pretējā virzienā. Spīdola neiestājās par latvju tautas vienprātību un saderību, kā ieteica Pumpura vaidelošu vecākais, bet tikai par vienas tautas daļas atbalstīšanu.

Bet turpināsim Pumpura poēmas VI dziedājuma sinoptisku atstāstu.

(Turpinājums sekos)

*) Latviešu vēsture, Rīgā 1937, IV, 531. lpp.

Osvalds Akmentiņš

Laulības ar presi

NOLASĪTS LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS 25 GADU JUBILEJĀ ŅUJORKĀ

Lasu latviešu laikrakstus vienmēr un visur — mājā, tramvajā, parkā un pat savā darba vietā, kur esmu vienīgais latvietis. Tur man jāaizstāv sava tauta, viņas kļūdas un gods un tiesības. Tur arī man pašam jāaizstāvas pret daudziem bieži vien negaidītiem jautājumiem un piezīmēm, kas nebūt nav, kā saka, akadēmiskā līmenī.

Latviešu laikraksti ir man līdzi no Ņujorkas, Toronto, Londonas, Eitlnas un pat tālās Austrālijas. Vai nav bauda tos atšķirt tramvajā itin plaši un omulīgi lasīt? Var jau just blakus sēdētāja acu pāri, kā tas sagriežas lejķī un it kā mēģina burtot mana laikraksta virsrakstus, bet galā netiek. Velns viņu zina, kāda sveša valoda! Dažs vienaldzīgs kā pret visu, kas notiek mūsu raibajā pasaulē, bet vienotrreiz gadā cilvēki, kam smadzenes neliek mēlei miera.

„Sēr, sakiet, kas tas ir par laikrakstu,ko jūs tagad lasiet?" blakus sēdētājs man jautā.

Varu pasmaidīt un apzinīgi teikt tas ir latviešu laikraksts, un tad man ir tāda sajūta, it kā es būtu jūrā izvilcis 10 mārciņu smagu zuti. Redz', kā viens piekšērās! Mans laikraksts ir glīts, izskatīgs, lielu galvu, daudz foto, ir dzeja, romāns — moderns, kas to var noliegt.

„Par ko tad jūsu avīze raksta?" seko nākošais jautājums.

„Nu, galvenā kārtā par latviešu problēmām, par dzimtenes atbrīvošanu, par jaunatnes audzināšanu un arī citiem tematiem.'

Tad sākas garākas sarunas, it kā es ar savu partneru atrastos Parīzē, Helsinkos vai citur, kur spriež krievi un amerikāņi par pasaules pārvaldīšanu. No šādām sarunām mani glābj tas, ka tramvajs nekad nestāv uz vietas, bet nākošā stacijā man jāizkāpj un es varu pamest dedzīgajam disputētājam ar roku: bai, bai!

Lasīt darbā latviešu laikrakstir drusku kutelīgāks jautājums vajadzīgs, kā saka, vairāk nervu. Nav jau tikai priekšniecība no kuŗas jāsaraujas, jo laiku tērēt ir liels grēks. To mēs visi zinām un tomēr atrodam laiku palasīt laikrakstu.

Bez vietējā Christian Science Monitor un Bostonas dienas avīzēm, es lasu arī latviešu laikrakstu. Un atkal jautājumi, teikšu — gandrīz apnicīgi, reizēm tik muļķīgi, ka jāvalda dusmas, ko gan var tik cilvēks iedomāties par otru, ja nesaprot viņa valodu! Tam visam pāri var tikt ar vienu līdzekli — jāpasmaida.

Mans darba biedrs Ficijs, kam kā īru pēcniekam ir vēl palikusi ēzeļa stūrgalvība un spītība, ko gadu simtos attīstījusi angļu hegemonija pret īru tautu. Reiz man viņš jautāja: „Ko tie latvieši laba devuši pasaulei? Vai ir jums kāds pasaulslavens rakstnieks, vai ir kāds no jūsu tautas saņēmis Nobeļa prēmiju?"

„Hm," man bija jānomurd. „Nobeļa prēmijas gan vēl nav saņemtas, bet neesam jau vienīgie, es ceru, ka Nobeļa prēmiju latvieši reiz iegūs, vēl laika gana. Tikai neaizmirstiet vienu: zem krieviem un vāciešiem dzīvojot apspiedēji prēmijas nejauj saņemt. Redziet, krievi nejauj Nobeļa prēmiju saņemt pat Pasternakam un Solžeņicinam."

Tā pagāja stindzinošas minūtes. Visumā mana atbilde nebija pārāk pārliecinoša. Domās izstaigāju, ka, varbūt, Zentu Mauriņu apbalvos, bet viņa bija bēgule, un šai laikā bēgļiem mazas izredzes.

Kādu dienu Ficijs atkal jautā to pašu: „Ko tie latvieši laba devuši pasaulei? Kāpēc tu pie viņiem turies?"

„Ko latvieši devuši pasaulei, tu, Ficij, jautā man. Nav viegli atbildēt, bet visumā varētu teikt: vienu miljonu tautas dziesmu un nepiepildītus sapņus." Domāju, ka šoreiz esmu atbildējis asprātīgi.

„Nepiepildītus sapņus," viņš smaidīja. „Par sapņiem nekā nedod."

Es atkal preti: „Lielās tautas jau visu ir izsapņojušas. Amerikāņi pat pa mēnesi staigājuši, par ko gan viņi vēl lai sapņotu? Bet manai tautai stāv vēl priekšā lielais sapnis — brīvības un neatkarības atgūšana."

Lasu atkal latviešu laikrakstu. Neklausos vairāk, ko man jautā. Esmu pateicis visu.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Daugavas Vanagu mēnešraksts Nr. 6 (134) — novembris/decembris burtnīca, DV centrālās valdes izdevums, atb. redaktors Vilis Hazners, 80 lpp.

Leonards Krūmājs

KRITUŠIEM CĪNĪTĀJIEM

Rīga, Daugava,Zilupe, Saldus,
Bet Kurzeme? vai to kāds aizmirst var?
Kā pasaku, vai sapņa pilnos maldus,
Kas ātri gaist, ne sapņotāju skar.

Par Kurzemi daudz varoņstāstu mijas
Un cīnītājiem slavas vainags vīts,
Kas nenovīst kā Jāņu zieds pie sijas,
Kā zvaigznes, kad pēc nakts aust rīts.

Lai slava mūžīga par Latviju kas krita,
Lai slavēti, kas cīnījās tik spīvi
par Latviju, tiem nebij' doma cita —
Tai ziedoja tie savu dzīvi.

Daudz draugu nesoļo ar mums kā senāk,
Jo pārāk daudzi cīņu laukos dus . . .
Sauc mājās mātes savus dēlus, bet tie nenāk
Un skumjais sauciens bez atbalss vējos zūd . . .

Rīga, Daugava, Zilupe, Saldus —
Un cīņās kritušie man domās bieži vīd.
Kad dažkārt priecājas, klāj dzīru galdus,
Man atmiņas pār kauju vietām slīd . . .

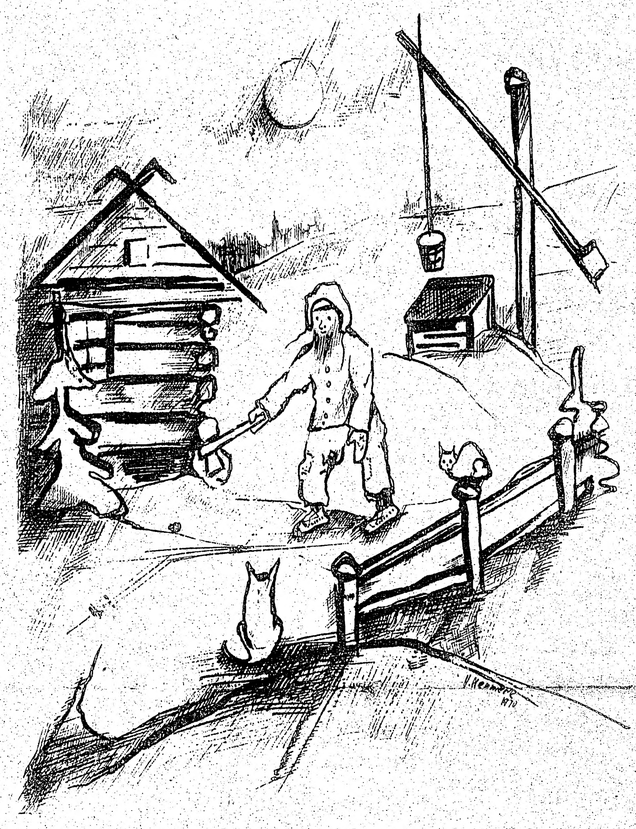

Valijas Mērnieces ilustrācija Elias Andersones pasaku grāmatā Rūķis labdaris, kas vecgada belgās iznāca apgādā Daugavas Vanags Toronto.

A. Grigals

Koncerts baptistu dievnamā

20. decembrī Toronto latviešu baptistu draudze bija rīkojusi gadskārtējo garīgo koncertu, kā parasts kopš 1956. gada. Kā programmas izpildītāji piedalījās: tenors Andis Cers, Dzēna un Pēteris Millers (vijoles), Artūrs Jansons (vijole un bāča), Juris Ķeniņš (čello), klaviernīece Inese Černavska, ērģelniece Vija Klucherte-Grigale un draudzes koris diriģenta Arvida Purva vadībā.

Nereti gadās, ka pēc līdzīga priekšnesuma kā šis, kur, kā saka, dzied un spēlē Dievam par godu, vēlāk mūzikas recenzents savukārt „nodzied" slavas dziesmu par godu izpildītājiem.

Saubu nevar būt, ka ikvienam par savu darbu gribētos saņemt uzslavu, bet ja tā nav pelnīta, ar slavēšanu vairāk kaitēts nekā palīdzēts. Ja uz trūkumu nenorāda, var droši pieņemt, ka tas citā reizē atkal atkārtosies, bet netiks uovērsts. Tādēļ šī raksta nolūks ir nevis kaitēt, bet pakalpot, pateikt ne tikvien, kas bija labs, bet arī to, kādēļ tas pats būtu varējis izskanēt vēl labāk.

Koncerts iesākās ar J. S. Bacha Ziemsvētku fantazijas ērģelēm atskaņojumu. So gabalu var uzskatīt par ļoti piemērotu gadījumam, arī priekšnesums bija labs, bet varēja būt vēl labāks, ja ērģelniece lietojusi vairāk crescendo pedāli. Fantazija prasa pēc skaņu pieauguma un noklusināšanas kontrastiem, tā vairāk radot svētsvinīgu noskaņojumu klausītājos.

Ar pirmo dziesmu — H. Gontleta „Senā pilsēta" koris atestējās par kvalificētu dziedātāju vienību ar standartu virs parastā. Ir ierasts, ka solo daļu, kas ietelpa arī šai dziesmā, veic solists ar skolotu balsi. Šoreiz to darīja koriste ar labām balss dotībām, kādēļ priekšnesums arī ietilpināms klasē ar kvalifikācijas kāpinājuma iespējām. Fr. Lista trīs Ziemsvētku dziesmas nez vai vispār kur bieži atskaņotas. A. Purvs tās izcēlis no Toronto mūzikas bibliotēkas Lista kopoto darbu sējumiem. Īpatnējākā no šīm trim dziesmām ir: „Ak, brīniškā nakts" ar tenora solo, sieviešu korim un ērģelēm komponēta 1875. gadā. Še Lists izmantojis sena baznīcas dziedājumu melodiju un to apstrādājis visai askētiskā veidā, atstājot darbam oriģinālī senatnīgo un reizē pastorālo noskaņu, ieturot piano un pianissimo robežās. ar nelielu pleaugumu vidusdaļā. Vērtējumu par priekšnesumu pateikšu vēlāk.

Nebūdams pilnīgi drošs, vai mūzicējumu izdosies noklausīties koncertā, jo biju saistīts citur, iepriekšējā vakarā aizgāju uz ģenerālmēģinājumu. Pēc minētā Lista gabala samēģināšanas pie manis pienāca ērģelniece, taujādama manu atzinumu par ērģelēm, tempa ievērošanu u.c. Atteicu, ka viss bijis perfekts. Kā tā? — ērģelniece šķita izbrīnījusies. Savu „patiesību" aizstāvēdams, paskaidroju, ka pieņemu, ka viss bijis perfekts, jo ērģeles it nemaz nevarēja dzirdēt. Bet tādā gadījumā taču nevarot apgalvot, ka arī ritms bijis pareizs. Nu, to varētu vismaz secināt no tā, ka reizē sākāt un reizē beidzāt. Laimīgi tai brīdī sāka atskaņot šo pašu, mūzicēšanas laikā skaņu lentē uzņemtu. Norādīju, ja man netic, lai paklausās skaņu lenti, — un redzi, arī aparāts ērģeles nebija dzirdējis, atskanēja vienīgi koris.

Nav pareizi, ja lielas ērģeles, kādas ir Walmer Rd. baznīcā, pārspēj kori skaņu stiprumā, bet vēl nevēlamāk, ja klusināšanas dēļ izslīd saskaņa.. It sevišķi solistam ar stipru balsi šādā gadījumā ir

(Nobeigums 4. lpp.)

LATVIEŠU MĀKSLAS PĒCPUSDIENA

Latviešu mākslinieku vienība Latvis šāgada martā rīkos (divas svētdienas pēc kārtas) Latviešu namā Toronto latviešu mākslas pēcpusdienu, kur mūsu mākslas draugiem būs iespēja redzēt vairāk kā pustūkstoša krāsainu slīdīšu (diapozitīvu) attēlu.

Referente būs pazīstamā Vilma Goldmane no Milvokiem, kuŗai ir ievērojama latviešu mākslinieku darbu kollekcija krāsu filmu attēlos, kas sniedzas tūkstošos. Referente speciāli sagatavos divas programmas, sākot jau ar mūsu vecākās paaudzes māksliniekiu darbiem, par kuŗiem komentēs un dos vērtīgus statistiskus datus.

Šī programma domāta arī mūsu latviešu skolu audzēkņiem un audzinātājiem, kuŗi aicināti kuplā skaitā šos sarīkojumus apmeklēt,, jo mūsu skolu programmās tikpat kā nav datu par mūsu mākslas tendencēm, virzieniem un piemēriem. Latviešu mākslas dokumentācija līdz šim pasākta vienīgi Zviedrijā un tāpēc cerams, ka šie sarīkojumi radīs jaunas idejas mūsu mākslas draugiem, preses ļaudīm u. c., kuŗiem rūp šī mūsu kultūras izpausme, kas līdz šim nav dokumentēta trimdas izdevumos. (Vienīgais izņēmums bija „Archīva", pirms kādiem 6 gadiem izdotā mākslinieku īsbiografiju uzskaite.)

Latviešu nams ir ideāli iekārtots, lai šāda veida referāts varētu izdoties. Mākslas draugi un visi interesenti jau tagad lūgti uzmanīt avīžu slejas, kuŗās parādīsies datumi un tuvākas ziņas par šiem sarīkojumiem. Ja kāds mākslinieks, archīvists vai cits tautietis vēlētos jau laikus aizrunāt tikšanos ar referenti viņas Toronto apciemojuma laikā, lūgts zvanīt mākslinieku vienības Latvis sekretāram Ģirtam Siltiņam Toronto, (416) 925-1316, 567 Yonge Street, Ontario.

T. Ķ.

(54. turpinājums)

Bērni bija laimīgi, kad diena beidzot bija galā un Grundmaņu mamma aizgāja. Darbs nenogurdināja tik daudz kā mammas runāšana un izrīkošana. Un ja viņa vēl likusi darīt ko tādu, ko paši nezināja vai aizmirsa; nē, mamma kā lielu jaunumu mīnēja tieši to darbu, ko bērni pašreiz gatavojās darīt.

Svētdienas rīts neatšķīrās no sestdienas rīta; tas atausa samācies un lietains, un Mārcis to uzskatīja par personīgu pāri darījumu. Visu priekšpusdienu viņš bija saīdzis, nerunīgs un ērcīgs.

Pēcpusdienā lietus nostāja, mākoņi paklīda, un sāka spīdēt saule. Maira ierosināja visai ģimenei iet kanāla malā parkā pastaigāties.

Rita bija sajūsmā.

— Un saldējumu būdā pirksim saldējumu, jā? Ar riekstiem, mamm', varēs?

— Varēs, varēs, — Maira skatījās meitenei gaŗām Pēterī. — Tu nenāksi?

— Negribas, — Pēteris atbildēja. — Visu nedēļu uz kājām, tad labi vienu dienu atlaisties gaŗšļaukus.

— Es arī visu nedēļu esmu strādājusi, — Maira teica. — Ilgi jau nebūsim; bērnu dēļ nāc, lūdzu... — viņa klusākā balsī piebilda.

Pēteris viegli nostenējās; viņš bija baudījis lietus dienas piespiesto bezdarbību un pašreiz iedziļinājies kādā tikko iznākušā grāmatā. Mairas vārdi atgādināja paša uzņemto pienākumu. Bērnos bija jāiedēsta ģimenes kopības izjūta.

— Nenāc! — Pēteŗa nopūtu pārtrauca Mārča balss. — Tev nav jānāk, tev jāstpūšas. To tikai viņa tā izdomājusi.

— Iesim gan, — Pēteris pasmaidīja par Mārča dedzību. — Mātei taisnība — gulēšanai nogurumu neaizdzīšu. Iesim vien visi.

— Tev viņu nevajag klausīt, — Mārcis neatlaidās. — Tu esi boss!

— Pie mums neviens nav ne boss, ne padotais. Mēs esam ģimene.

— Kāpēc tad tu viņai klausi? — Mārcis uzvēra vārdiņu 'tu'.

— Tāpēc, ka viņa deva labu padomu. Tādu nevajaga noraidīt, vienalga, kas to dod. Citā reizā māte, savukārt, uzklausīs manu padomu — ja tas būs labs.

Mārcis pretī vairs nerunāja, bet ar patēva atbildi pilnam apmierināts nebija. Visu ceļu līdz parkam viņš soļoja labu gabalu aiz lielajiem un, pieri saraucis, domāja. Kad Guntis ar Ritu gribēja viņu aizraut sev līdz, lai skrejot sasniegtu parku pirmie, Mārcis tos strupi noraidīja.

Parkā pašā ūdens malā bija veikaliņš, kuŗā pārdeva „karstos suņus", „hamburgerus", saldējumu un dažādus auglūdeņus. Rita ar Gunti jau stāvēja skatloga priekšā un pētīja tur izkārto sarakstu ar dažādajām saldējumu šķirnēm. Izvēlējušies katrs savu iemīļoto šķirni, visi pieci, konu galos iespraustās saldējumu lodītes laizīdami, lēnā solī gāja gar kanāla malu. Uz soliem sēdēja pa retam atpūtas meklētājam, bet lielumties soli bija tukši; uz sēdekļiem vēl bija nesenā lietus pēdas.

Uz kanāļa tilta bija salasījies ļaužu bars. Vietā, kur zēni parasti makšķerēja sprīdi gaŗus asarēnus, kādam makšķerētājam bija uzkodusies lielāka zivs, un tas ar to pašreiz cīnījās. No pūļa pār makšķerieka galvu lija padomu lietus. Katrs zināja labāko paņēmienu, kā lielu zivi vispareizāk dabūt krastā, un citkārt atturīgie iezemieši, kas parasti otra darīšanās nejaucās un neprasīta padoma nedeva, tagad bija saudējuši raksturīgo vēsumu. Ieteiktie paņēmieni bija tik pretrunīgi, ka dažu vērotāju starpā pat attīstījās vārdu maiņas, tie aizmirsa pašreizējo cīņu un sava uzskata pierādīšanai meklēja piemērus pagātnes veiksmēs un neveiksmēs, pameta tilta balustrādi un, rokām plātīdamies, aizsoļoja mierīgākā vietā, kur citi tos netraucēja attīstīt savas teorijas.

Šis bija notikums, ko ormsfildieši pieminēja vēl gadiem ilgi, un ja vien kāds svešinieks iejautājās, vai kanālī dzīvo zivis, tas vienmēr saņēma atbildi:

— Un kādas! Vienreiz te izvilka — —

Un tad sekoja zivs izmēru, izskata un izcīnītās cīņas apraksts.

Pēteris Līvāns ar ģimeni gadījuma pēc kļuva vēsturiskā notikuma aculiecinieki.

Kamēr Pēteris ar bērniem vēroja, vai un kā makšķernieks zivi pieveiks, Maira pārsoļoja ielai, kas veda gar kanāļa apstādījumiem un kuŗas ziemeļu pusē bija trīs — un četrstāvu mājas ar veikaliem apakšējā stāvā. Maira sāka pētīt skatlogus. Tie bija pilni gan derīgu, gan nevajadzīgu priekšmetu, kuŗu fabrikanti, acīm redzot, pircēju inteliģenci nevērtēja augstāk kā savā laikā baltie vērtēja iedzimtos, kad brauca pāri okeanam, tirgošanai līdz vedot krāsainas stikla bumbiņas. Preču ražotāju, ieteicēju un tirgotāju doma bija vienkārša: jo kāds priekšmets vairāk spīguļo, jo lielākas izredzes, ka tas iekārdinās skatītāju, kaut arī tam pēc attiecīgās preces nekādas īpašas vajadzības nebūtu.

Mēbeļu veikala logu veikalnieks bija iekārtojis kā dzīvojamo istabu. Grīdu klāja bieza, smaga zila grīdsega. Telpas vidū bija zems galds, uz tā kristalla bļoda ar mākslīgiem augļiem un vāze ar vaska puķēm. Viņpus galdam bija novietots spilgti sarkanu drānu pārvilkts dīvāns, tam blakus — tikpat spilgts, bet zaļš atpūtas krēsls. Abu starpā dega stāvlampa. Pie vienas sienas karājās glezna — smagā zeltītā logatā iežņaugts Gēnsboro „Zilais zēns" nopietni vēroja lētiem līdzekļiem raditās labklājības illūziju.

Maira juta, ka kāds tai nostājies cieši aiz muguras. Viņa pagriezās, lai dotos pie vīra un bērniem. Šai brīdī viņa pazina pienācēju.

— Jūs! Kā jūs te gadījāties?

Kaspars Sesavs smaidīja platu, līksmu smaidu.

— Jūs man adresi iedevāt, atceraties? Tā kā šodien esmu brīvs, sadomāju atbraukt jūs apciemot. Bet jūs nebijāt mājās. Paša vaina — nevajadzēja man tik ilgi tūlāties. Bet bija tā kā bailes — vai tikai drīkstu jums tik drīz uzbrukt?

— Iesim tur, — Maira rādīja pāri ielai. — Tur ir Pēteris ar bērniem. Skatās makšķerniekos.

— Es jau redzēju, Bet mazie mani nemanīja. Tad es sāku lūkoties pēc jums. Ja jau neviena no jums mājās nebija, tad skaidrs, ka esat visi kopā. Bet kur gan ģimene, kas nav ar naudu pārāk svētīta, varētu atrasties? Vienīgā vieta — kanāļa parks, saldējumu būda, kanālmala pati. Vai arī — skatlogi.

— Jūs pārspējat Šerloku Holmu.

— Reizēm man pašam arī tā liekas. Pie tam manas spējas sasniedz kulmināciju, kad jāatrod kāds, ko ļoti gribu atrast.

— Jums tiešām jābūt ļoti vientuļam, ja pat mūsu sabiedrība liekas meklēšanas vērta.

— Es esmu vientuļš. Ļoti. — Kaspars nopietni atbildēja.

Viņi šķērsoja ielu pie satiksmes signālugunīm. No ietves nokāpjot, Kaspars viegli satvēra un neatlaida Mairas elkoni, iekām abi bija sasnieguši ielas otru pusi. Pēteris ar bērniem tos sagaidīja. Makšķernieks zivi bija izvilcis, pūlis nu pulcējās pašā ūdens malā, lai lomu apbrīnotu. Līvāni savu vērotāju posteni bija atstājuši.

Guntis ar Ritu apsveica Kasparu Sesavu kā vecu, pazudušu un beidzot atkal atrastu draugu; Mārcis atturīgi stāvēja Pēterim blakus un gaidīja, kamēr Maira Kasparu iepazīstināja ar vīru.

— Sieva man par jums jau stāstīja, — Pēteris Sesavam sniedza roku. — Man prieks, ka jūs uz laukiem esat manējo tuvumā; svešā pusē tomēr drošāk, ja kaimiņos latviešu cilvēks.

— Tā puse droša arī bez apsardzības, — Kaspars teica. — Šai zemē laupītāji apmeklē vienīgi bankas. Privātie viņus interesē mazāk; ienesums niecīgs, neatmaksājas riskēt. Un iebraucējiem jau nemaz nav jābaidās.

Viņi atgriezās Līvānu dzīvoklī, un Maira devās virtuvē sagatavot kafiju. Kaspars bija paņēmis līdz ciema kukulim vietējā franču konditorejā pirktās kūkas, un Rita mirdzošām acīm vēroja, kā māte tās izvietoja uz šķīvja.

Istabā, kur Pēteris Līvāns sarunājās ar viesi, kaktā ierāvies sēdēja Mārcis un uzmanīgi sekoja sarunai.

— Jūs esat mācītājs, jums šai zemē visvieglāk dabūt darbu pašam savā profesijā, — Kaspars Sesavs runāja. — Ārstiem jānokalpo prakses gads un vēlreiz jāiztur gala pārbaudījumi. Juristiem nav gandrīz nekādu izredžu. Vienīgie laimīgie esat jūs un inženieri. Kādēļ neizmantojat iespēju, par ko citi jūs apskauž?

— Man ir savi iemesli, — Pēteris Līvāns teica. — Pagaidām man labi tāpat.

(Turpinājums sekos)

AUG MŪSU JAUNIE KORISTI... Pa kreisi: Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas audzēkņi skolotājas V. Slaviešas vadībā dzied skolas sarīkojumā... un NĀKOŠIE LATVIEŠU TEĀTRINIEKI (pa labi), jaunāko klašu audzēkņiem skolas teātŗa izrādē Eža kažociņš tēlojot rozā tērptus sivēniņus, no kreisās: Anita Martinsone (2. kl.), Eriks Egle (2. kl.) un Andris Miķelsons (3. kl.).

Foto: J. Liģers

Arī tāds var būt dzimtenes apmeklējums

Marija Slepuchova savu dzimto Donas apgabalu atstāja jau 1943. gadā, vācu karaspēkam no tā atkāpjoties. Pēc kara ar savu vīru Anatoliju viņa pārcēlās uz ASV un apmetās uz dzīvi Absekonā, Ņudžersijā, kur vada kādu nelielu viesnīcu. Pērngada pavasarī viņai radās neatvairāmas ilgas redzēt savus dzimtenē atstātos piederīgos, ierodoties Ļeņingradā, uz kurieni to sagaidīt bija atbraukuši arī piederīgie, izrādījās, ka viņas „lielā bagāža" kaut kur ceļā „aizķērusies" un nav vēl pienākusi. Apdāvinājusi sagaidītājus ar dāvanām, kas Slepuchovai atradās pie rokas, viņa pēc piederīgo aizbraukšanas vēl uzkavējās Ļeņingradā, lai gaidītu savas bagāžas pienākšanu. Tas notika tikai pēc nedēļas ilgas gaidīšanas. Pēc pāris dienām ceļotāja devās uz lidlauku, lai lidotu uz Donas apgabalu pie saviem piederīgajiem, bet pirms iesēšanās lidmašīnā to aizturēja čekisti un noveda uz iecirkni. Slepuchovas kofeŗus sīki pārmeklēja, pēc tam atļāva lidot uz Donu.

Marija Slepuchova sapirka dāvanām dažus pulksteņus, gredzenus, auskarus un pievienoja tiem arī dažas savas personīgās vērtslietas, kopvērtībā ap 500 dol. Slepuchova 5. maijā devās ceļā ar aprēķinu, ka atgriezīsies jau 24. jūnijā, bet iznāca pavisam citādi.

Ierodoties dzimtajā pusē, viņu sagaidīja visai nepatīkama vēsts: milicija bija jau pievākusi S. audžu meitai Ļeņingradā iedotās vērtslietas. Pēc dažām dienām tā „pievāca" arī pašu Mariju Slepuchovu, kas bija apmetusies pie radiem, apvainojot kontrabandas preču ievešanā. Taču nopratināšana sniedzās daudz tālāk, nolūkā inkriminēt iebraucējai arī kādu politisku apsūdzību. Uz to norādīja jautājumi: kādēļ viņa 1943. gadā atstājusi dzimteni, kas bijuši viņas vecāki, kad tie miruši un kur apglabāti, kad un kādēļ tā braukusi uz Ameriku, vai ir ASV pilsone un kādēļ pieņēmusi svešas valsts pavalstniecību u.t.t.

Ceka ar to vēl neapmierinājās, tā nopratināja arī visus Slepuchovas piederīgos un pārbaudīja visu uzdoto ziņu pareizību. ASV sūtniecība gan mēģināja dzimtenes apmeklētājai palīdzēt, pieprasot viņas atbrīvošanu, bet padomju iestādes šo prasību noraidīja, paskaidrojot, ka iebraucēja ir ievedusi kontrabandas preces, tādēļ tiesājama.

Tiesas diena pienāca 27. augustā. Slepuchovu atzina par vainīgu un sodīja ar ieslodzīšanu piespieddarbu nometnē uz 3 gadiem. Notiesātā iesniedza apelācijas sūdzību, kuŗu augstākā tiesas instancē caurskatīja 17. sept. Kijevā. Aizstāvis ecntās pierādīt, ka apsūdzētās rokas somiņā ievestās vērtslietas nav kontrabanda, bet dāvanas piederīgajiem, kas nav redzēti 27 gadus un ka apsūdzētā visas savas ievestās mantas padomju muitā jau pieteikusi. Pirmās instances tiesas spriedumu atcēla, atstājot Slepuchovu milicijas uzraudzībā, kamēr viņa uzturēsies Pad. savienībā.

Pēc četriem mēnešiem atgriezusies ASV, Slepuchova izteikusies, ka dzimtenes apmeklējuma laikā padomju cietumā viņa zaudējusi 30 mārciņu svara, kas tai dzīvojot Amerikā nekādi nebija izdevies panākt.

Alb. K.

ROSIGIE MONTREALAS JAUNIEŠI

Pavisam maza, tikai četru jauniešu grupa, kuŗai sāka apnikt meklēšana un taujāšana pēc dziesmu lapiņām, kas bieži vien nebija pieejamas, sāka domāt par dziesmu grāmatas izdošanu. Šie četri, Montrealas latviešiem visai labi pazīstami rosīgie jaunieši — Juris Mazutis, Baiba Dindzāna, Ingrida Mazute un Gunārs Klaiše, sāka vākt dziesmas, tās kopot un pieskaņot, liekot pamatā latviešu tautas dziesmas. Tām tika sarakstītas arī notis, ģitares un klavieŗu pavadījums. Ied uz štru roku tika nodibināta izdevniecība „Putras presē" un iespiesta pirmā dziesmu grāmata ar nosaukumu „Dziedi līdz". Pirmais iespiedums iznācis 600 eksemplāros. Grāmatas ievadā izdevēji saka, ka tā domāta kā aicinājums visiem dziedāt līdz latviešu dziesmas. Grāmatā katrai dziesmai ir vārdi, melodija un pavadījums; sakopotas 50 dziesmas. Izdevējiem šis pirmais izdevums izmaksājis ap 1000 dolaru, bet pārdodot apmēram pusi, izdevumi būtu atlīdzināti. Grāmatas cena ir tikai 3 dolari eksemplārā, un tā pasūtināma pie Jura Mazuša, 3081 St. Charles St., Montreal 382, Que., Canada, piesūtot naudas pārvedumu.

Jaunā dziesmu grāmata jau plaši izmantota Tērvetes lauku īpašumā pagājušajā rudenī, kur atskanēja latviešu dziesmas ar pilniem vārdiem. Grāmatā ir arī daudz jaunu, laikmetīgu latvisku dziesmu, pašu jauniešu piestrādājumi.

Gandrīz reizē ar dziesmu grāmatas iznākšanu sāka veidoties arī jauniešu orķestŗa grupa, kuŗā ietilpst Juris Mazutis (bass(. Andrejs Vītols (elektroniskās ērģeles), Andris Caunītis (ģitara) un Juris Zilkalns (baritons). Juris ir arī Jundas koŗa solists, bet Andrejs Vītols Jundas diriģenta Daumanta Vītola apmācīts mūziķis un paša dēls. Pirmo reizi jaunā mūziķu grupa spēlēja Daugavas Vanagu 20 gadu jubilejas atceres svinībās un par to bija labas atsauksmes, bet otro reizi to dzirdējām katoļu draudzes rīkotajā eglītes vakarā 2. janvārī, kur par jauno mūziķu sniegumu vēl ilgi runāja vakara dalībnieki. Savu mūziķu grupu jaunieši nosaukuši par „Mērnieku laikiem", bet ja kāda Montrealas biedrība vēlētos mūziķus dzirdēt, viņi arī labprāt piedalītos kādā sarīkojumā.

Par Montrealas jauniešu aktivitātes trūkumu vecākā paaudze nevarētu daudz sūdzēties. Pirms nepilniem diviem gadiem jauniešu deju, dziesmu un tēlotāju grupa Ačkups sagatavoja savu pirmo pašu jauniešu mūzikālo uzvedumu „Dzintarjūras piekrastē", kas pieredzēja lielāko apmeklētāju skaitu visā Montrealas vietējo biedrību un organizāciju pastāvēšanas laikā — pāri par 600 abu paaudžu pārstāvju. Pirms gada Ačkups sagatavoja savu otro uzvedumu — „Pie Laimas pulksteņa", kur apmeklētāju skaits bija divreiz lielāks, kā pēdējos 12. novembŗa valsts atceres svētkos Montrealā — ap 400. Turpat jau divus gadus Montrealā sekmīgi darbojas meiteņu koklētāju ansamblis, kuŗā visas dalībnieces ir padsmitgadīgas. Ja vēl pieskaita latviešu sestdienas skolas divas deju grupas, viena ar 20, otra ar 30 dejotājiem, tad vecākā paaudze par savas jaunatnes aktivitāti var tikai priecāties.

I. Skrastiņš

Vecāko klašu audzēkņi, kas Toronto latviešu sestdienas skolā, tāpat kā viņu jaunākie biedri, mācās neatsvešināties no savas tautas un mīlēt savu vecāku dzimteni, piedalās lielāko lomu tēlošanā savas skolas teātŗa uzvedumā. Uzņēmumā lomu tēlotāji Eža kažociņā, no kreisās: Roberts Vāgners (princis), Dagnija Tauriņa (princese) un labajā pusē Bruno Strazdiņš (ķēniņš).

Foto: J. Liģers

Toronto ziņas

● TLMM kluba kārtējā mēneša sanāksmē 7. janvārī DV namā pulcējās ap 80 dalībnieku. Kluba prks Dr. P. Bārdiņš kopā ar makšķerēšanas sekcijas vadītāju J. Veckeru apbalvoja aizvadītās sezonas sekmīgākos makšķerētājus: ceļojošo balvu par lielāko aktivitāti makšķerēšanā uz 1 gadu saņēma V. Pundors, bet individuālas balvas kā sekmīgākais asaŗu „vilcējs" A. Audze, par varavīksnes forelēm H. Stefanijs, par mazmutes basiem L. Krieviņš, par lielmutes basiem J. Veckers, par līdakām Ž. Bērziņš un par pikrelēm A. Smans. Kopā ar sekcijas vadītāju K. Švernu kluba priekšnieks apbalvoja arī sekmīgākos mednieku, pasniedzot tiem zelta vai sudraba „pogas" piestiprināšanai šautenes spalam. Par nomedītiem alņiem zelta zīmi saņēma J. Atkaučkis, J. Atmats, G. Peaglis un J. Zālītis, bet par vienīgo līdz šim nošauto vilku — A. Smans; 7 sudraba „naglas" par nomedītiem briežiem savukārt saņēma M. Aviks (3), V. Korolkēvičs, A. Kristapsons, J. Miķelsons un K. Šverns. Kluba valdes apstiprinātos goda biedrus, kas sasnieguši 65 gadu vecumu un vismaz 10 gadu bijuši kluba biedri, iepriekšējā sanāksmē sumināja sekretārs A. Kvēps, bet šoreiz goda biedru diplomu saņēma toreiz iztrūkstošie kluba dibinātāji Dr. P. Bārdiņš un L. Ozoliņš, kā arī J. Dubrovskis un R. Muskats, bet jauna biedra karti O. Zvirgzdgrauds. Paredzēto filmu vietā E. Škobe, kas valdības dienestā izdara attiecīgus pētījumus Simko ezerā, stāstīja par konstatējumiem ūdens piesārņošanā un zivju saindēšanā ar dzīvsudrabu, demonstrējot arī dipozitīvus. Atbildot uz jautājumiem, viņa stāstījumu no medicīniskā viedokļa papildināja Dr. P. Bārdiņš.

● Toronto Rietumu slimnīcā 5. janvārī 51 g. v. miris Ēvalds Priede no Bramptonas, kuŗam pērn sekmīgi izdarīja sirds operāciju, bet pēc Jaungada radās jaunas komplikācijas, kādēļ viņu ievietoja Bramptonas slimnīcā, no kuŗas pārveda uz Toronto. Par aizgājēju, kuŗu pēdējā gaitā uz Bramptonas kapiem izvadīja māc. A. Briedis, sēro dzīvesbiedre Olga un meita Elita Bramptonā, kā arī dēli Andris un Jānis no pirmās laulības.

● Pāris nedēļu pēc piedzīvotas sirds un smadzeņu trieka 6. janvārī Sv. Maikla slimnīcā 83 gadu vecumā miris Alojas pagastā dzimušais Ernests Plūmanis, kas Pirmā pasaules kaŗā dienēja krievu armijā un Jānis no pirmās laulības.

● Pāris nedēļu pēc piedzīvotas sirds un smadzeņu trieka 6. janvārī Sv. Maikla slimnīcā 83 gadu vecumā miris Alojas pagastā dzimušais Ernests Plūmanis, kas Pirmā pasaules kaŗā dienēja krievu armijā un pēc revolūcijas Latvijā atgriezies, strādāja par mērnieku. Nelaiķi pēdējā gaitā uz Sv. Džēma krematoriju 9. janvārī izvadīja māc. A. Čops. Par aizgājēju sēro dzīvesbiedre Marija Toronto un meita Velta Biseniece ar ģimeni Montrealā.

● Ar asinsvēzi savā mājā 7. janvārī 80 gadu vecumā miris bijušais latviešu strēlnieks Kārlis Tregubenko, par kuŗu sēro dzīvesbiedre Lilija un meita Helma Kukura ar ģimeni Toronto. Aizgājēju pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījuma 11. janvārī izvadīja archibīskaps A. Lūsis.

● Studenšu korporāciju kopas gadskārtējais akadēmiskais tējas vakars ar deju, kuŗu rīko līdzekļu iegūšanai piešķiramajām stipendijām, notiks 15. janvārī plkst. 8 vakarā Royal Canadian Curling Club telpās (131 Broadview Ave.). Ieejas maksa 3 dol. (pret ielūgumiem).

● Toronto korporāciju kopas paplašinātajā literārajā vakarā 16. janvārī Latviešu nama augšstāva zālē plkst. 5.30 pēcpusdienā par tematu „Ludis Bērziņš — viens gadu simtenis" runās profesora meita Ruta Keggi (Dzintra) no ASV.

● TLMM kluba tradicionālā „Zaķu balle" notiks 16. janvārī plkst. 7 vakarā Latviešu namā.

Kanadas ziņas

OSAVA

● Ošavas DV nod. vanadžu kopa 19. decembrī kopas pr-ces A. Stārastes mājā bija rīkojusi eglītes vakaru bērniem un pieaugušiem, pulcinot 23 dalībniekus. Svētku vēlējumus uzrunās izteica nod. valdes pr-dis Fr. Berķis un vanadžu kopas pr-ce. Ziemsvētku vecītis (E. Vanags) izdalīja bērniem svētku dāvanas, par ko tie savukārt pateicās ar dziesmām, vēlāk ejot rotaļās un mielojoties pie kafijas un svētku cepumu galda. Tradicionālā svētku titara izlozē šoreiz laimētājs bija E. Vanags. Nodaļas rīkotajā Jaungada sagaidīšanas vakarā E. Bierņa ģimenes mājā bija pulcējušies ap 20 dalībnieku. Jaungada uzrunu sacīja nodaļas valdes pr-dis Fr. Berķis, pēc kam visi vienojās Latvijas himnā.

O. K.

HAMILTONA

● Svētdien 17. janvārī, pēc dievkalpojuma Kristus draudzes baznīcā, 18 Victoria Ave. S., plkst. 4 p.p. draudzes dāmu komiteja rīko vakaru prof. Luža Bērziņa 100 gadu dzimšanas dienas atcerei. Par iecienītā zinātnieka, rakstnieka un teologa dzīvi un darbu referātā stāstīs viņa meita māg. phil. Ruta Keggi no Nujorkas.

MONTREALA

● Latviešu skolas Montrealā Draudzīgā aicinājuma sarīkojums notiks 30. janvārī, plkst. 7.30 vakarā, Cote St. Luc skolā, 5100 Cote St. Luc Road. Programmā teātŗa izrāde, ko uzvedīs Toronto latviešu biedrības sestdienas ģimnazijas teātŗa trupa, izrādot T. Zeltiņa „Vīna raugs" režisora Hugo Miķelsona vadībā.

● LNJAK Montrealas nodaļas rīkotā jaungada sagaidīšana notika 31. decembrī Latviešu namā un tajā piedalījās ap 40 jauniešu, ieskaitot viesus no Otavas un Toronto. Jaungada sagaidīšanas sarīkojums deva jauniešiem iespēju tuvāk iepazīties un gatavoties LNJAK kongresam, kas notiks šajā gadā Montrealā. Jaunieši, kas vēlētos iestāties LNJAK Montrealas nodaļā un saņemt savas jaunās biedru kartes, aicināti sazināties ar Austru Brāzmu, tālr. 484—0511, vai ar Valdi Miķelsonu, tālr. 738—4530.

● Montrealas katoļu draudzes eglītes vakars notika 2. janvārī, pulcinot pāri par 200 latviešu, no kuŗiem daudz bija jaunās paaudzes pārstāvju. Priekšnesumiem sekoja Ziemsvētku vecīša (S. Opolnieks) ierašanās, kas apdāvināja jaunākos svētku viesus. Bija arī azaids. Vakaru kuplināja divas mūzikas kapellas — E. Reveliņš un J. Stigners ar jauno mūziķu grupu „Mērnieku laiki": A. Vītols (elektriskās ērģeles), J. Mazutis (bass), J. Zilkalns (baritons) un A. Caunītis (ģitara).

Lāčplēša 80 mūža gadi

Uz 80 mūža gadiem 22. decembrī atskaitījās 2. un 3. šķiras Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris plkv. Pauls Hasmanis Grand Rapidos. Viņš dzimis Lugāžu pagastā kā kaŗavīra galtas uzsāks 1912. gadā. Krievijas cara armijā, palikdams uzticīgs kaŗavīru saimei visu mūžu. Pirmā pasaules kaŗā piedalījies kaujās Karpatu kalnos, kur toreiz bija iedegušās niknas cīņas ar vācu spēkiem. Vēlāk pārgājis uz latviešu strēlnieku pulkiem un 6. Tukuma pulka sastāvā piedalījies Ziemsvētku kaujās pie Ložmetēju kalna. Par nopelniem kaujās apbalvots ar vairākām goda zīmēm: Sv. Vladimira ordeni ar šķēpiem, Sv. Jura krustu u. c.

Latvijas armijā Pauls Hasmanis iestājies 1918. g. 20. novembrī Kalpaka bataljonā, toreiz jau kapteiņa dienesta pakāpē, saņemot arī apbalvojumu — 2. un 3. šķiras Lāčplēša kaŗa ordeni, ko ieguva tikai nedaudzi. Jau atbrīvošanas cīņu sākuma posmā P. Hasmanis piedalījies mūsu zemes atbrīvošanā, būdams Augškurzemes rajona priekšnieks un vadīdams vairākas sekmīgas kauju operācijas. Vēlāk bijis 1. Liepājas un 12. Bauskas kājnieku pulka komandieris, bet pēc tam komandējis 5. Cēsu kājnieku pulku.

Plkv. P. Hasmanis studējis tautsaimniecību Tērbatā un Latvijas universitātē, bijis Latvijas kaŗa padomes un Lāčplēša kaŗa ordeņa domes loceklis. Bez abiem Lāčplēša ordeņiem apbalvots ar Triszvaigžņu ordeņa 2. šķiru u. c. goda zīmēm. Šo rindu rakstītājam nācies pulkvedi vērot gan Latvijas laika apstākļos, gan svešuma posmā. Lielā gadu nasta nav spējusi varonīgo kaŗavīru sallekt. Viņa stājā vēl izmanāms seno dienu staltums un iznesība, kaut veselība tam liedz pavisam reti latviešu sabiedrībā parādīties.

V. Zirnītis

DARBS HAMILTONAS LATVIEŠU ĢIMNAZIJĀ

Hamiltonas latviešu ģimnazijas 3. kl. audzēkņi ar skolotāju M. Reinbergu pārrunā klasē J. Raiņa Uguns un nakts otru cēlienu. No kreisās: Dzintra Rudzīte, Maija Zemīte, Ināra Kurmīte un Pauls Miniāts.

Foto: J. Liģers

KONCERTS BAPTISTU DIEVNAMĀ

(Pārnesums no 3. lpp.)

grūti orientēties. Nevis skaņu stiprums ir vainojams, jā dažreiz diriģents prasa pēc klusāka pavadījuma, bet gan nepiemērotu stabuļu kombinācija, kuŗas neiet kopā ar koŗa balsīm, bet patīk labāk vienīgi tādēļ, ka klusas. Citādi lielais instruments kori ceļ un papildina, saliedē un padara lielu, un tāds tas arī otrā dienā izskanējis. To apgalvoja kāds lietpratējs, jo pats ierados koncertā ar novēlošanos.

Andŗa Cera sniegums kvalitātē bija labākais kopš ilgāka laika. Mazliet jūtamais balss piesmakums varbūt izskaidrojams ar parasto saaukstēšanos vai arī ar vajadzību pēc vairāk treniņa. Nenoliedzami Cera balss plūda līdzeni, panākot labu kantilēnu, kas atbilda Lista un Sensānsa mūzikai. Īpaši neparastajā un senatnīgajā Lista „Ak, brīniškā nakts" kopā ar sieviešu koŗi Cera dziedājums labi iekļāvās ansamblī un atbilda stilam. Pieminētais, varbūt, zināmā mērā norāda, ka garīga mūzika Ceram padodas labāk nekā cita veida dziesmas.

Tālāk dzirdējām Bukstehūdi, kuŗu klausīties materiāli trūcīgais Bachs gājis kājām 200 km uz Libeku, lai pie sava meistara kājām noguris nosēstos, to apbrīnotu un mācītos. Lielais Sebastjana Bacha priekštecis bija atradis vietu diriģenta A. Purva programmā ar savu „In dulci jubilo". ko atskaņoja oriģinālā veidā ar koŗi, 2 vijolēm, čello un ērģelēm. Bukstehūde še izmantojis kādu senu Ziemas svētku dziesmas melodiju, to ieveidojot savā īpatnējā skaņu ietērpā. Izpildījums izskanēja iespaidīgi un niansēti. Čellistam Jurim Ķeniņam izdevās panākt dziļi izjustu mūzikālu frazējumu un līdzenu, vijīgi skanīgu čello partijas plūdumu.

Bacha Tokatu re-minorā atskaņoja ērģelniece Vija Grigale-Kluchereta. Izpildījums instrumentācijas ziņā apmierināja, kaut gan varēja būt bagātāks. Ritms bija drusku svārstīgs, bet pieņemams. Frazējums varēja būt krāsaināks, lietojot biežāk crescendo slēdžus, bet ļoti laba bija pedalizācija. Nereti ērģelnieki pedāļus spaida tikai kāju pēdām, un tas izklausās kā ar bungām, kur ķer, kur neķer. Pareiza ietrenēta pēdas un papēža izmantošana un pedāļa pieturēšanas likuma ievērošana dod šīm varenajām pamata skaņām līdzenu, vienmērīgu plūdumu. Tāds tas arī bija pieminētajā atskaņojumā.

Pēdējiem varenajiem akordiem izskanot, mācītājs R. Ekšteins kāpa kancelē un īsā runā ar dziļi tvertu domu izteica Ziemas svētku un gadmijas vēlējumus.

Par ļoti kvalificētu priekšnesumu var uzskatīt brāčas solo — K. Stamica re-mažora gabalu A. Jansona atskaņojumā. Artūrs Jansons neapšaubāmi ar katru jaunu uzstāšanos pierāda, ka kāpj augšup stāvajā mākslas kalnā. Ar pirmo gaŗo un nemitīgā pieaugumā iztvērēto noti Bacha „Adagio no koncerta mi-mažorā" viņš apliecināja teicamu lociņa stabilitāti, labu toni un izcilu mūzikālitāti. Noklausoties pēdējo koncerta priekšnesumu, spēlētu ar brāču, šķita, ka Jansons minētās kvalitātes pacēlu vēl pakāpi augstāk. Būtu grūts, varbūt nepārvarams uzdevums pateikt, kādēļ tas varētu būt bijis izpildīts labāk. Viss ansamblis ar Inesi Černavsku kā pavadītāju bija labs.

Ir ļoti nevēlami, ka draudzes nerespektē garīgu mūziku, kuŗas sagatavošanā daudzi ziedojuši daudz laika, daudz personīgu vai draudzes līdzekļu. Diemžēl, šoreiz atkal gadījās vairāki sarīkojumi tai pašā dienā un laikā, laupot iespēju krietnai daļai torontiešu noklausīties skaisto koncertu.

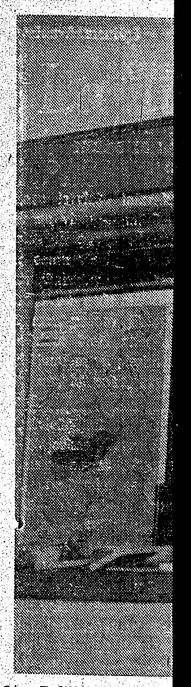

Otro Baltijas studiju ko
rinām bija kartes no B

A ZIEMS

Ziemsvētk vakre es
skape un pagulte vis
un pa šīs zems modej
āre pie dorem, la Ziems
tur va salikt iekše vis
mants. Otre rīte agr, t
zvejniek uz zušem, es st
skates, kas tur salids
tov brīnam — vis mans
tukš. Es domej, ka
vecs būs noskaites, ka
bem apkrāves un nebij
lāpet vis courams zeķe
zeķe pa īkšķ couram lī
balt lapeņ. Es pajēm t
laset:

„Mīļeis Kriš, tavem
vecem notics liel nelaim
ģins iel, pie sārknem
briež sākuš trakot. Apgā
svētk vec a visem rag
liele mant vezam. Te
vīrs sadzeķets vienes z
aizvests uz slimnīc. Tā
tu savāc sovs zeķs, ieli
šīne un aizlāp cauram

Ādolfs Vīksn
aizsaulē

Bostonas DV saime
da sardzē, 13. decembŗ
bēŗu namā un nākošā
maika Plain latviešu ev
dzes baznīcā māc. Fr
garīgajā vadībā ar sev
pēdējā gaitā izvadīja s
dīgo un iecienīto valc
Ādolfu Vīkniņu. Piedal
lam pavadītāju pulkar
guldīja Getzemanes ka
A. Vīksniņš šķirās no
decembrī pēc operāci
cā. Viņš bija dzimis
13. jūnijā Litenē. Bij
strēlnieks un Latvijas
nas cīņu dalībnieks. A
pēc cīņām mājās, viņš
savu saimniecību Abren
gāju pagastā, piedalīda
gi vietējās pašvaldības
pagasta valdes un bāŗi
cehlis. Viņš ar savu ta

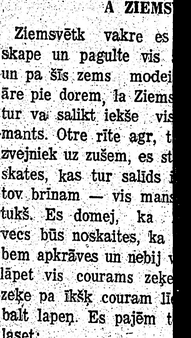

Adolfs Vīksniņš

godprātības izjūtu bi
nedalītu cieņu ne tika
bet arī savā izvēlētā
svešumā, ko liecināja
vadvārdi, kādus teica
vaditāji ar DV apvieni
nieku V. Rudzrogu, k
ki pulcējās bēŗu mie
gājēja pēdējā dzīves vi
liņa mājā.

Šķiet, nelaika dzīves
centienus vislabāk re
diem ziediem pievieno
„Mīļais Ādolf, Tu pasa
cīnītājiem, ka dzīvie
pu. Latvieši aizsarg
vos, taisnība uzvaru g
baltsarkanais karogs
Latvija mūžīgi būs!"

Ņujorkas sabiedrisko organizāciju darbs

Lielākā un darbīgākā Ņujorkas organizācija ir luterāņu draudze. Gandrīz nav tādas nedēļas nogales, kad draudzes dažādās nozares kaut ko nerīkotu. Parasti šādi sarīkojumi vienā nedēļas nogalē ir vairāki. Tas iespējams tāpēc, ka Ņujorkas draudze aptver ļoti plašu apgabalu. Apmeklētāju skaita ziņā nav nekādas starpības, ja dāmu komiteja Salā un Jonkeros rīko sarīkojumu pēc dievkalpojuma, kas notiek gandrīz vienā laikā. Salā ir citi apmeklētāji, Jonkeros citi un Brooklinā atkal citi. Draudzei bijuši atsevišķi lielāki sarīkojumi, kur apmeklētāju skaits bijis krietni lielāks kā parastajiem pēcdievkalpojuma kafijas sarīkojumiem ar priekšnesumiem. Tāds ir bijis Miķeļa tirgus Jonkeros, gadskārtējie sarīkojumi Salā un Ņudžersijā. Bez tam mācības rēgulāri notiek trijās latviešu vidusskolās un piecās pamatskolās, kā arī vismaz trīs dievkalpojumi ik svētdienas. Vasarā draudzes aktivitātes risinājās bērnu vasaras nometnē Katskilu kalnos.

Aizvadītajā gadā ir domāts par jauna draudzes nama iegādi. Vecais nams Brooklinā tagad izrādījies nepiemērots, arī rajons ar katru gadu pasliktinās. Ar savāktajiem līdzekļiem un iespējamiem vecā nama pārdošanas ienākumiem varētu rēķināties, ka draudzes kasē ieplūstu ap 100.000 dolaru. Atrast citu piemērotu ēku draudzes vajadzībām nav viegli, kaut gan bijuši vairāki piedāvājumi, daži pāri par 200.000 dol. apmērā.

Draudzes palīdzības fonds iecerējis pensionāru atpūtas namu lauku īpašumā Katskilu kalnos. Taču ziedojumi šim projektam nenāk tik vieglī kā cerēts. Kādreiz arī piemin, ka Salā varētu celt veco ļaužu mītni, bet liekas, ka vismaz pagaidām šādas runas nav ņemamas nopietni. Cik vērojams no draudzes pēdējā finanču pārskata, tad aizvadītais gads laikam noslēgsies ar dažu tūkstošu dolaru iztrūkumu, nesasniedzot ienākumos budžetā paredzētās summas. Iespējams, ka nākamajā gadā draudzes nodevas vajadzēs paaugstināt vīriešiem no 24 uz 30 dol., sievietēm no 18 uz 25 dolariem gadā. Bez tam strādājošie vēl maksās īpašu piemaksu. Pensionāriem draudzes nodevas paliktu līdzšinējās.

Pēc darbības rosmes nākamā organizācija ir Daugavas Vanagu apvienība, kas rīko gandrīz visas latviešu teātŗa izrādes un citus kultūrālus sarīkojumus Ņujorkā. Ikmēneša sanāksmes nav bijušas tik rēgulāras, kā iepriekšējos gados, turpretim šie sarīkojumi ir ar plašāku programmu. DV paspārnē darbojas arī koncertapvienība, rīkojot trīs koncertus gadā.

Ik mēnesi biedru sanāksmes ar priekšnesumiem rīko arī Ņujorkas latviešu biedrība. Apmeklētāji ir tikai biedri, bet pāris reizes gadā notiek arī plašāki sarīkojumi, kā, piemēram, pavasara balle.

Latviešu preses biedrības centrālā valde rīko literārus rītus un pēcpusdienas, kā arī atsevišķas literātu sanāksmes. Reizi gadā notiek preses balle, pie kam par pēdējo 25 gadu jubilejas balli ir dzirdētas labas apmeklētāju atsauksmes.

Ņujorkieši referātus var noklausīties Latviešu humanitāro zinātņu asociācijas sarīkojumos. Dažos gadījumos šie sarīkojumi notiek kopīgi ar līdzīgām organizācijām, kā Preses biedrību, Latviešu mācības spēku apvienību, vai ALAs kultūras biroju.

Ja vajadzīgs noorganizēt demonstrācijas, tad laba pieredze ir kopējai baltiešu organizācijai BATUN. Pēdējā gadā tā nodibinājusi labus sakarus ar amerikāņu laikrakstiem, kaut arī viss sākums meklējams demonstrācijās.

Akadēmiskās organizācijas savus sarīkojumus pa lielākai daļai rīko slēgtus, izņemot dažus referātus. Tās rīko gan balles un pēcpusdienas tējas, gan arī priekšlasījumus vai literārus vakarus.

Apmēram reizi mēnesī sarīkojums pēc dievkalpojuma ir arī katoļu draudzei, bet arī tos apmeklē gandrīz tikai draudzes locekļi. Pāris reizes gadā Ņujorkas latviešu baptistu draudze, skaitā samērā maza, rīko sanāksmes, kurās aicina arī pārējos Ņujorkas latviešus. Uz īpašiem sarīkojumiem politiski orientētos Ņujorkas latviešus aicina Ņujorkas latviešu republikāņi, kā, piemēram, uz Agņū un Niksona dzimšanas dienu atcerēm. Komiteja Latvijas brīvībai ik gadu rīko 18. novembŗa pieņemšanu, bet 18. novembŗa latviešu sarīkojumus kārto Ņujorkas latviešu organizāciju padome.

Ir vēl dažas latviešu organizācijas, par kurām nav zināms, vai tās darbojas, vai no darbošanās jau rimušas, kā piemēram „nacionālais centrs, kas reizi gadā sūtīja savus delegātus uz ALAs kongresu.

Pagājušo gadu bija grūti atrast Ņujorkā nedēļas nogali, kad nenotiktu kāds latviešu sarīkojums. Tāpēc sarīkojumu plānotājiem vajadzēja izmeklēt tās nedēļu nogales, kad sarīkojumu skaits bija minimālais. Kopš pagājušā gada vidus DV apvienība ved sarakstu par Ņujorkas latviešu sarīkojumiem, gan tikai par tiem, kuŗus rīkotāji pieteic.

V. Irbe

Otro Baltijas studiju konferenci San Hozē valsts kolledžā ievadīja etnogrāfiskā izstāde. Vienā no vitrīnām bija kartes no Baltijas tautu senās vēstures.

Bēdigs sākams, priecīgs beigs

A. ZIEMSVĒTK ĶIBLEM GALE TICS UN PRIECIGE PRATE JOUNE GAD SAGAIDEJS KRISS ĶEPALS

Ziemsvētk vakre es sameklej nākoše gade tev kas ķērses." skape un pagulte vis sovs zeķs un pa šīs zems modei pakarnej āre pie dorem, la Ziemsvētk vecs tur va salikt iekše visāds labs mants. Otre rīte agr, tāpates kā zvejniek uz zušem, es steidzes apskates, kas tur salids iekše. Bet tov brīnam — vis mans zeķs bij tukš. Es domej, ka Ziemsvētk vecs būs noskaites, ka es a dārbem apkrāves un nebij varejs aizlāpet vis courams zeķem. Viene zeķe pa īkšķ couram lid āre tād balt lapeņ. Es pajēm to un sāk laset:

„Mīļeis Kriš, tavem Ziemsvētk vecem notics liel nelaim. Uz Spaģins iel, pie sārknem uguņem briež sākuš trakot. Apgāzuš Ziemsvētk vec a visem ragavem un liele mant vezam. . Te nu veceis vīrs sadozets vienes zīlames un aizvests uz slimnīc. Tālab šogad tu savāc sovs zeķs, ieliec vešmašīne un aizlāp caurams. Varbūt ielūgam noraidet.

„Tu, Kriš, nepaliec tāds koutrīgs. Man bērniņ i dikt viesmīlig un mierīg kā balte balodiš. Mēs viņs saliks gulte un tu vis vakar vārs skates televīšen," Jāns nomiernej man satroukte prāt.

Vakre, ka es aizgāj pie Jāņa, vis bērniņ jou sēdej gultes, pidžames saģērbšes kā engliš. Viņ man sagaidej a tād „Urrā" soucen, kā armej sagaid sov ģenerāl kaujs louke. Es viņem sāk stāstet gaŗe stāst pa Ziemsvētk vec, kas vis gad dūšīg strāde, la sataiset godīgem bērnem mants. Ziemsvētk vakre viš sajūdz briežs, piekrauj ragavs a mantem un brauke apkārt. Maze klapej roks un smējes.

„Tas gan i jocegs Ziemsvētk vecs," viens iesouces. „Kālab viš neiestāješ ardobiedrībe un nenoīre smage outiņ mašīn a šofer?"

Pa to laik div bij uzrāpšes man uz plecem un klapej pa gāl. Es gribēj viņ nokratet, bet viņ iekēres mates un nelaides vaļe.

„Mēs tik gribēj apskates, kād izskates gāl a zāģskaidem. Mamm tēc, ka tev gāle i zāģskaids un tālab tu tāds jocegs."

„Vien tant a tēc, ka tu i tāds stīvs kā kok buks," otrs knouķs piebalsej.

„Mūs papiš gan i dikt gudrs un mamm smuke. Tālab viņem a tev nau doudz ko rūnt pa smalkem lietem."

„Man a jums tādem zvierbļem a nau doudz ko rūnt," es bišķ noskaites un ciert prete. „Ja jūs tagad nelīdes katrs sove mige, es jums parādes tād kok buk, ka jūs trīs diens nevārs nosēdet."

A to pietik, un vis maze atkāpes katrs save bunkre, bet es nogāj leje skates televīšen. Tād ierikt pats es neturej un tālab a liel priek vienrēz varej apskates, kas tur notiekes. Tovakar uz divpadsmite kanāļ bij lab film. Sākme vis izskatjes pavisam lab. Aktiers doudz, vis smuk un lab, direktor a vesel rind un visād cit izdarīg cilēk. Bet ta uzrēz, kā no gais nokrīt viens smuks mētans, kas dikt birstej sovs zobs. Ka viš jos zobs bij nobirstējs balts, tas mētans skrej pa jūrmal un bučjes a vien puik. Pēc tam rādej vēl divs, kas dzēr Kokkol un akal bučjes. Līdz ko viņ bij lab izbučjes, te nāc akal viens sludnājums pa bučšanes, cik lab tas veices, ja izmazge mats.

Pēc tād varen bučšanes kād pār miņūt rādej film. Un te akal nāc vien vec siev, kas vilk kājes jounes mods apakšbiks un vis vīrieš viņei pēc tam skrej pakaļ. Nākoše sludnajume kāds virišķs dzin bārd un pa to sievišķ dev viņem bučs uz abem vaigem. Ta uzrēz parādjes vesels bars puspilik mētan un pietēc, la pērk amerikaņ zup. Tie, kas to zup ēd, bučjes akal viene gable.

Ta vien maz laicin rādej ķinīt un pēc tam akal sludnājums pa bučšanes. Kas taje filme gal gale notikes, es nezin, bet uz trīt pus ka pārnāc Jāns, es varej noskaitet visāds sieviešu veš gabals, lūp krās un smiņķs. Bučšanes a gāj kā reizs rēķens skole.

Tagad es saprot, cik tāds televīzens i lab un nepieciešam liet, la cilēk cietes gāles iedzīt bišķ kultūr un smalkes maniers pa bučšanes māksl. Vēl labāk i, ja tāds bilds bērn va skates vises krāses. Tā viņ jou no mazem dienem iemācses, kā īst jābučjes un, ka pie mell kleit nevar vilkt zils apakšbikss.

Jāns a sov siev pārnāc iten priecīge prāte un lielīg izslējs krūt man noprasej:

„Va nebij lab, ka tu, Kriš, atnāc mūsmājes un dabej redzt bišķ no kultūr?"

„Lab bij gan!" es piekrit. Es doudz ko iemācejes . . . Ja tu šovakar izmazgas paduss un kājs a zaļem ziepem, ta tav Ann tūliņ metses tev ap kakl un bučses līdz rītam."

Jāns nobolej acs vien, bet es uz viņ neskatdames izgāj pa dorem un soļej uz māj.

Pēc tād Ziemsvētk svinšan es nospried, ka Joune gad gan es nesēdes māje, bet ies uz Latviešnam, ku cilēk priecses pa ventiņ modei.

Un lab vien bij. ka aizgāj. Vis vakar es tur nosēdej pie gald un ēd zierņs pa astoņ dolar mārciņe. Divpadsmites nakte vis galds bij pa tīre un es varej iet māje. Bet ta cilēk sāk rout no griestem balons ar visem šņorem un tur es sapines kā vist pakles. Tā uz grīd guldams es varēj rēdzt, ka man pār kāp liels un mazs kurpīts, sārkne un zaļe krāse, taisn kā uz televizen. Bet pa to es nemaz nevarej dusmtes, jo līdz ko es tik akal pats uz sovem kājem, vis man lēj mute šampaniet un souc: „La dzīve Krišs un Jouneis gads." Kā tu cilēks la dusmojes tāde reize, ja tev vēders pills a toutiskem zierņem un mute skaļjes šampaniets. Tālab es tagad pavisam priecīge prāte novēls, la visem ventiņ ougstes kultūrs cientājem Jouneis gads atnes liel laim un vis to, ko sierc šajes gades i iekārejs!

Kriss Ķepals

Ādolfs Vīksniņš aizsaulē

Bostonas DV saime, stāvot goda sardzē, 13. decembrī Higgins bēru namā un nākošā dienā Jamaika Plain latviešu ev.-lut. draudzes baznīcā māc. Fr. Ruperta garīgajā vadībā ar sevišķu godu pēdējā gaitā izvadīja savu ilggadīgo un iecienīto valdes locekli Ādolfu Vīkniņu. Piedaloties kuplam pavadītāju pulkam, nelaiķi guldīja Getzemanes kapsētā.

A. Vīksniņš šķirās no dzīves 10. decembrī pēc operācijas slimnīcā. Viņš bija dzimis 1895. gada 13. jūnijā Litenē. Bija latviešu strēlnieks un Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks. Atgriežoties pēc cīņām mājās, viņš iekārtoja savu saimniecību Abrenes apr. Rugāju pagastā, piedalīdamies rosīgi vietējās pašvaldības dzīvē kā pagasta valdes un bāriņtiesas loceklis. Viņš ar savu taisnības un

Adolfs Vīksniņš †

godprātības izjūtu bija ieguvis nedalītu cieņu ne tikai dzimtenē, bet arī savā izvēlētā mājvietā svešumā, ko liecināja sirsnīgi atvadvārdi, kādus teica daudzie pavadītāji ar DV apvienības priekšnieku V. Rudzrogu, kad bērinieki pulcējās bēru mielastam aizgājēja pēdējā dzīves vietā J. Aboliņa mājā.

Šķiet, nelaika dzīves mērķi un centienus vislabāk raksturo kādiem ziediem pievienotie vārdi: „Mīļais Ādolf, Tu pasaki brīvības cīnītājiem, ka dzīvie turpina cīņu. . Latvieši aizsargāsies un dzīvos, taisnība uzvaru gūs, sarkanbaltsarkanais karogs plīvos — Latvija mūžīgi būs!"

V. Antiņš

Pad. savienība cenšas pastiprināt ietekmi Dienvidamerikas valstīs

Daudzās Dienvidamerikas valstīs ir lieli ASV uzņēmumi, kuŗi izmanto vietējās dabas bagātības, sevišķi naftas avotus un raktuves. Taču ASV ietekme tur nav liela. Tās maz darījušas vai nav pratušas ko darīt, lai nodibinātu Dienvidamerikas valstīs labas attieksmes. Tomēr Sav. Valstu intereses tur ļoti lielas. sevišķi saimnieciskā laukā.

Dienvidamerikas valstu lielākā daļā iedzīvotāju dzīves standarts nav labvēlīga Sav. Valstīm. Tas badzīgi, zems arī izglītības līmenis. Šo iedzīvotāju masas viegli ietekmē komūnistu, galvenā kārtā Kastro aģentu propaganda. kas nav labvēlīga Sav. valstīm. Tas redzami izpaudās, kad prezidenta Niksona uzdevumā Dienvidameriku apmeklēja Ņujorkas pavalsts gubernātors Rokfelers. Prezidentam bija labi nodomi — noskaidrot Dienvidamerikas vajadzības, un kā varētu nodibināt labākas attieksmes ar Dienvidamerikas valstīm. Rokfeleru nekur nesagaidīja draudzīgi, bet dažās valstīs viņu sagaidīja pat naidīgi. ASV īsto laiku attieksmju uzlabošanai bija palaidušas garām.

Dienvidamerikas valstu valdības ļoti nestabilas. Tās bieži mainās, tāpat arī bieži mainās pat valsts prezidenti, patiesībā tos nogāž. Daudzi Dienvidamerikas inteliģenti norūpējušies par savas valsts sociālās dzīves izredzēm nākotnē. Tiem radies uzskats, ka Sav. Valstīs neinteresējas par šo problēmu atrisināšanu, bet pat kavē sociālo progresu Dienvidamerikā. Ir arī uzskati, it kā „Amerikas imperiālistiem" būtu izdevīgi turēt Dienvidamerikas iedzīvotājus neattīstītā stāvoklī, lai tos labāk izmantotu.

Ka komūnistu aģentu propagandai panākumi, liecina notikumi Čīlē. Pērngada rudenī tur prezidenta vēlēšanās balsu vairākumu guva marksists Salvadors Alende, kas sevi dēvē par Mao un Kastro piekritēju. Viņš tūlīt deklarēja, ka Čīli pārvērtīs par „otru Kubu" un pašos pamatos pārgrozīs valsts ekonomisko un sociālo iekārtu. Tā arī notika — valstī ieveda komūnistisku režīmu un nacionālizēja privātos uzņēmumus un īpašumus, arī amerikāņu.

Daudzi iedzīvotāji to jau ieprieks paredzēja un steidzās atstāt Čīli, meklējot patvērumu, sevišķi Brazilijā, pametot savus nekustamos īpašumus un iedzīvi likteņa varā. Čīlē dzīvoja arī vairākas latviešu ģimenes. Arī tās meklējušas patvērumu citur. Dažas ģimenes to atradušas Sav. valstīs. Arī Bolīvijā notika tas pats.

Pad savienība, izmantojot apstākļi, ka Dienvidamerikā nav apmierināti ar Sav. valstīm, uzsākusi tur pastiprinātu propagandu. ASV diplomātu aprindās ar zināmām bažām seko padomju aģentu rīcībai Dienvidamerikā. Pad. savienības interese tur pēdējā laikā stipri pieaugusi. Tā reorganizējusi un paplašinājusi savu aģentu tīklu. To uzdevums galvenā kārtā ir radīt neuzticību pret Sav. valstīm. Šim nolūkam tiek veikli izmantota neuzticība un neapmierinātība ar Vašingtonas ārējās tirdzniecības politiku.

Pad. savienība savai propagandai Dienvidamerikā radījusi pavisam jaunu aģentu tipu. Gandrīz pilnīgi pazuduši vecie, drūmie mazrunīgie diplomāti, kas baidījās no tuvāka kontakta ar vietē-

(Beigas 8. lpp.)

KAD VASARA PĀRVĒRTUSIES ZIEMĀ. Eglei ziemas rotā, bet galdi un soli, pie kuŗiem vasarnieki kādreiz pavadīja jaukas atpūtas stundas nedēļas nogalēs, tagad ieguvuši sniega „cepures". Līdzīgi skati janvārī redzami latviešu vasaras mājiņu priekšā vientuļajā ziemas klusumā.

Foto: AAK

DESMIT BĒRZU GAŖEZERAM

Latviešu mežkopju un meža darbinieku kopas ASV valde jau agrāk bija pārrunājusi, ka kopai jāpiedalās Gaŗezera izveidošanā ar padomu, tehnisko palīdzību un darbu izpildīšanu talku veidā. Kopas valdes loceklis Dr. R. Markus jau paspējis izpētīt un noteikt lielāko daļu koku un krūmu šķirņu Gaŗezera teritorijā; šis darbs vēl tiks turpināts. Viņš arī izraudzījis plāksnīšu paraugus, ko piestiprinās dažādām koku un krūmu pasugām. Kopas valdes priekšsēdis inž. mežkopis G. Cepurītis savukārt pavadījis vairākas dienas Gaŗezerā un ar administrāciju un dažiem valdes locekļiem pārrunājis apstādījumu izveidošanu, pie kam atzīts, ka vispirms tādi iekārtojami pie mūzikas estrādes un pie skautu darbnieka Klētnieka pieminekļa. Šīs vietas domāts apstādīt galvenokārt ar architektu-dekorātoru pēc Gaŗezera vadības norādījumiem un plāna. Stādīšanai inž. mežkopis G. Cepurītis pieteicis dāvinājumu 10 bērzus, piegādājot tos attiecīgā laikā Gaŗezerā.

Ar 1970. gadu izbeidzās ASV kopas valdes pilnvaras. Tās sēdeklīs ir Grand Rapidos. Valde griezusies pie grupu pārstāvjiem ar uzaicinājumu sastādīt kopas jauno valdi nākamajiem diviem darbības gadiem.

V. Z.

Plašas ieceres . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

metnes, kuŗās sagatavo praktiskam darbam organizācijās un pamatskolās.

Savās gada sapulcēs, ķemjot par nākamā gada budžetu, neaizmirsīsim paredzēt līdzekļus jaunās maiņas sagatavošanai. Necerēsim, ka vadītāji darbinieki arī turpmāk radīsies pašplūsmes ceļā.

Lai jauniešus piesaistītu tiešajam DV darbam, vecāki lūdzami pievērst savus bērnus vanadzēniem. Jāatrod arī visos sarīkojumos kādus pienākumus jauniešiem, esot piesardzīgiem ar padarītā darba kritiku.

Kur vien būtu izvirzījušies aktīvi jaunieši, jāmēģina tos iesaistīt administratīvā darbā — valdē, revīzijas komisijā vai sekciju valdēs. Ja apvienība sūta vairākus delegātus uz DV delegātu sapulci, vienu delegātu derētu izraudzīt no jauniešiem.

Kultūras nozares vadītājs V. Aparjods tālāk ziņoja, ka vīru koŗu dziesmu 3. krājums Vīru balsis iespiests. Tas izdots brošēts ar 178 lapaspusēm. Valde noteica pārdošanas cenu 4 dol. eksemplārā, bet koŗiem un grāmatu galdiem 3 dol. Vīru koŗa dziesmu — nošu krājumu var pasūtināt pie Voldemāra Aparjoda, 1247 N. 34th. Street, Milwaukee, Wis. 53208.

J. Utināns ziņoja, ka sakārtots nošu krājums sieviešu koŗiem, kas būs apmērā ļoti plašs. DV ASV delegātu sapulce pieņēmusi lēmumu, ka puse no krājuma izdošanas izdevumiem sedzama DV. Krājumā 132 dziesmas.

V. Aparjods ziņoja, ka Dr. Lilija Skultāne-Zariņa un redaktors Vilis Skultāns pavasarī (pirms DV 25 gadu atceres dienām) viesosies referātu turnējā ASV. DV apbas, kas vēlētos rīkot viņu referātu vakarus, lūgtas steidzīgi pieteikties kultūras nozares vadītājam V. Aparjodam, tālr. (414) 933—9317.

Finanču nozares vadītājs P. Ozoliņš sniedza pārskatu par 14. jūnija ziedojumu vākšanas akciju, no kuŗa redzams, ka 1970. gadā saņemts 5.807,27 dol.

Aprūpes nozares vadītājs A. Tidemanis ziņoja par palīdzības pieprasījumiem. Valde piešķīra 2 pabalstus naudā un 21 saini aprūpējamiem.

Vanadžu priekšniece ziņoja par savu viesošanos vairākās apvienībās. Valde piešķīra goda rakstus 4 apvienību rosīgākajiem darbiniekiem.

Valdes sēdē priekšnieka J. Utināna vadībā piedalījās V. Aparjods, P. Ozoliņš, J. Pogenbergs, A. Tidemanis, E. Peniķis vanadžu pr-ce A. Tidemane un revīzijas kom. pr-dis U. Vītols.

cp.

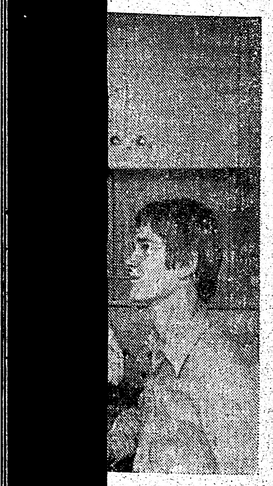

nā klasē J. Raiņa
ra Kurmīte un Pauls
Foto: J. Liģers

VENECUĒLA JAUTĀ:

VAI MOTILOŅI IR LATVIEŠI?

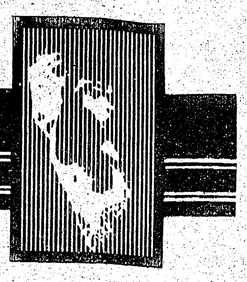

Leo G. Ozols

Ilustrācijas: — ARIJA OZOLS

Venecuēlas prese veltījusi visai lielu uzmanību mazpamanāmajiem indiāņiem, tā sauktajiem motiloņiem, kas apdzīvo Andu kalnus Venecuelas un Kolumbijas pierobežā. Šo indiāņu nezināmā izcelsme un fanātiskais naids pret baltajiem saistījis pētnieku uzmanību jau kopš šā gadsimta sākuma. Latviešu filmu producents, tagadējais torontietis Leo G. Ozols pirms nepilniem desmit gadiem, toreiz dzīvodams Venecu-elā, attīstīja teoriju, ka motiloņu indiāņi varētu būt latviešu izcelsmes. Viņa teoriju Venecuelas zinātņu akadēmija oficiāli pieņēmusi zināšanai. Tālāk sniedzam Leo G. Ozola aprakstu par šo tematu.

Leģenda par baltajiem, blondajiem un zilacainajiem indiāņiem gandrīz tikpat veca kā leģenda par Eldorado — zelta pilsētu. Vispirms tā izplatījās Dienvidamerikā, spāņu konkvistadori to pārveda uz Eiropu un izplatīja visā pasaulē. Tā ir leģenda, kas stāsta par liela auguma gaišmatainiem indiāņiem, kas gadsimtiem ilgi mēģinājuši slēpt savas zilās acis aiz indīgu bultu lietus. Vispopulārāka šī leģenda ir Dienvidamerikā; bet arī Eiropas ziemeļos tā ir pazīstama jau vairākus gadsimtus. Uz turieni šo leģendu pārveda tie pāris cilvēku, kas izglābās no lielākās un asiņainākās masu slepkavības kāda jebkad piedzīvota Karaibu jūrā — hercoga Jēkaba kurzemnieki, kas bija aizsūtīti uz Tobago salu kā kolonisti. Vājā, mazā un bezspēcīgā hercogiste bija vēlējusies kļūt liela un bagāta uz parāda — kas nekad netika samaksāts — ieguvusi nieciņo Karaibu salu Tobago, kā simbolu savas imperijas sapņa īstenošanai. Kā Āfrikas nēģeru bars, Kurzemes zemnieki tika saķerti un nosūtīti uz tālo tropu „koloniju".

Ir ļoti interesanta sagadīšanās, ka motiloņu indiāņu vēsture līdz kurzemnieku Tobago salas kolonizēšanai ir ļoti skaidra un tikpat labi zināma, kā jebkuras kultūras tautas vēsture līdz tam laikam. Bet līdz ar kurzemnieku parādīšanai karaibu joslā, motiloņu vēsture it kā izgaist. Notiek maiņas, kas gadsimtiem ilgi nav radušas izskaidrojumu: motiloņi pārmainās ne tikai fiziski, bet arī savā rakstura. No sīkajiem dzunglu indiāņiem viņi pārvēršas (pēc indiāņu standarta) milzeņos. Izzūd viņu tumšā ādas krāsa un melnie mati un parādas jaunais motiloņis baltu ādu, gaišiem, pat līdz blondiem matiem. Un lielākais brīnums — džungļu tumsā sāk spīdēt gaiši zilas acis!

Bet reizē ar fiziskajām pārmaiņām notika arī pilnīgs pagrieziens motiloņu rakstura: miermīlīgais un strādīgais motiloņis, kas klaiņoja pa Venecuēlas līdzenumiem un Andu kalnu piekalnēm, pēkšņi sāka slēpties kalnu džungļos kur klimats drīzāk pielīdzināms Viduseiropai nekā tropiskai Venecuelai. No draudzīgā indiāņa motilonis kļūst par meža zvēru, kas nevienam nerādās un katru, kas tikai mēģina tam tuvoties, iznīcina ar savām „kuŗāres" saindētām bultām. Pilnīga metamorfoze, un līdz ar viņu motiloņu indiāņi pazūd no chronistu aprakstiem, varētu pat teikt — no vēstures...

Pirmskolumba laikā šie indiāņi apdzīvoja līdzenumu dienvidos no Marakaibo jūras līča un viņu dzīves veids atbilstoši tālaika apstākļiem bija pielīdzināms mūsdienu „džet - seta" stilam. Vasaras viņi pavadīja līdzenumā, skaistā un saulainā piejūrā, bet ziemā pārcēlās uz Perija (Periha) apgabalu Andu galnu piekājē, kas atklāja skaistu ainu uz jūras līci un uz viņu vasaras mājām līdzenumā. Spāņu konkvistadoru ierašanās viņus pārāk netraucēja, jo atkarā no apstākļiem viņi vienmēr varēja pārcelties uz citu dzīves vietu — kalnos vai līdzenumā. Šajā laikā šo indiāņu īstais vārds bija čakē (chak). Bet veids, kādā viņi apgrieza savus matus, pašu indiāņu valodā tika dēvēts „motilon". Dūšīgie un uzņēmīgie spāņu iekarotāji, kas savos iekarojumos Dienvidamerikā ņēma līdzi visu, izņemot smadzenes, asociēja indiāni un matu stilu ar vārdu „motilon", un tā radās it kā jauna indiāņu cilts, kas vēl joprojām tiek saukta par motiloņiem, bet kas īstenībā ir čakē indiāni, kuŗu tīrie pēcnācēji vēl joprojām ir atrodami Venecuelas līdzenumos zem sava īstā cilts nosaukuma. Bet šādas muļķīgas pārdēvēšanas spāņi izdarījuši bez gala daudz. Tās nebūtu nemaz par nopietnām, ja daļa čakē indiāņu nebūtu atšķirušies no šīs grupas un pilnīgi ieguvuši jauno motiloņu vārdu jau iepriekš minēto raksturīgo fizisko pārmaiņu dēļ. Katrā gadījumā, čakē indiāņu pārkristīšana par motiloņiem ir tīrs spāņu iekarotāju panākums un tajā nav ne lepnuma, nedz negoda, kas būtu pierakstāms ārzemniekiem.

Čakē indiāņi vairs nebija nomadi, bet gan uzturējās divās dzīves vietās. Viņi izcirta līdumus džungļos un audzēja sev pārtiku. Ar lauksaimniecību nodarbojās sievietes, kamēr vīri gāja medīt, makšķerēt zivis vai būvēja džungļos slēptuves, no kuŗām izdevīgāk medīt. Tagad šīs pašas slēptuves ir motiloņu sargposteņi, no kuŗiem līst indīgu bultu lietus uz jebkuŗu svešinieku, kas mēģina tuvoties viņu territorijai. Čakē indiāņu sabiedrība un sociālā struktūra bija visai liberāla. Kaut gan viņiem bija savs vecākais, jeb virsaitis, viņa vara bija diezgan ierobežota un nepaklausība netika sodīta. Nākošais šajā hierarchijā bija svētnieks jeb pūšļotājs, kuŗa galvenais uzdevums bija sagatavot dažādus reibinātājus dzērienus daudzajiem svētkiem un rituāliem. Šajos rituāla svētkos tika dejota arī kāda barbariska deja, kuŗas laikā divi vīrieši dejojot sita viens otru ar gaŗām kārtīm, kamēr viens no viņiem tika sadaudzīts līdz nesamaņai. Nav izdevies noskaidrot šīs dejas īsto nozīmi — vai tā bija kāda upuŗdeja, jeb vienkārša izprieca. Kaut arī nav ziņu, ka čakēs būtu upuŗējuši saviem dieviem cilvēkus jeb dzīvniekus, jāpieņem, ka visi svētki kaut kādā veidā saistījās ar religiskiem rituāliem.

Čakē indiāņiem nebija nekādu noteiktu formu jeb rituālu laulības slēgšanai, kaut gan kopdzīve tika augstākā mērā respektēta un laulības pārkāpēji saņēma augstāko soda mēru. Dīvaini, ka šāda veida sociāla organizācija tomēr bija poligama un katram vīram bija vairākas sievas. Izskaidrojums rodams apstāklī, ka ciltij bija vairāk sieviešu kā vīriešu un vairākas sievas reizē varēja apkopt arī lielāku zemes gabalu. Kopsapulcēs tika izlemts, kuŗas un cik sievas jāņem katram vīram, lai cilts nepārplūstu vecmeitām. Daudzsievība nebija nekāds harema īpašnieka lepnums, bet gan drīzāk labdarība, kuŗu čakē viri uzņēmās ar īstu vīru atbildību un, liekas, bez pārliecīgas pretošanās.

Kaut gan citas indiāņu ciltis upuŗēja cilvēkus saviem dieviem, čakēs to nekad nav darījuši. Citās ciltīs sieviešu pārprodukcija atļāva vairākas reizes gadā ziedot meitenes džungļu dieviem, bet liekas, ka čakēs bija apmierināti ar savu „labdarību" un uzņēma jaunavas savā vidū kā sievas, neziedodami tās kautkādiem tumšiem džungļu dieviem... Neuzticība dažādajām dievībām sniedzās pat tik tālu, ka čakēs savus mirušos lika mugursomās un vienmēr nēsāja līdzi. Kad vasarā viņi pārvācās no savām ziemas mājām uz vasarnīcām līdzenumā, viņi ņēma šīs mugursomas līdzi un vienmēr turēja savā tuvumā, parasti pakārtas virs saviem guļamtīkliem. Tikai pēc vairākiem gadiem, kad mirušie bija sažuvuši mūmijāja, tie tika apglabāti kaut kur džunglos, parasti lielā noslēpumā un nevienam nezināmā vietā.

Un tad pienāk diena, kad visa čakē dzīve mainās — pēkšņi, brutāli un definitīvi. Dzimst jaunais un naidīgais motilonis, no kuŗa baidās visa Dienvidamerika, par kuŗu klīst leģendas un briesmu stāsti. Bet arī šajās leģendās ir viena kopīga doma — motiloņi neuzbrūk un arī nesiro svešās territorijās. Viņi tikai aizstāv savu territoriju augstu kalnos, džungļu biezumā. Viņi nevēlas redzēt, nedz tikties ar nevienu svešinieku, neatkarīgi no tā rases, krāsas vai valodas. Bet šī maiņa nesākās viņu zemē un viņu vidū. Lielās pārmaiņas sākums tajā laikā ir gandrīz citā pasaulē — Tobago salā!

Kad 1628. gadā holandieši apmetās Tobago salā, satriecot sirdis un ieročus spāņu un angļu iekarotājiem, viņi nezināja, ka ir sākuši rakstīt Karību jūras vēstures asiņainākās lappuses, kuŗas, diemžēl, nezināmu iemeslu dēļ ir vienmēr tikušas izlaistas no Latvijas vēstures grāmatām, radot it kā slavas aureolu ap Kurzemes „baltajiem nēģeriem" — vergiem. Spāņu iekarotāji, nespēcīgās dusmās par Tobago zaudēšanu holandiešiem, mēģina sadumpot slavenākos Karaibu jūras kaŗotājus — Karaibu indiāņus pret holandiešiem, Tas viņiem arī izdodas un asiņainā slepkavībā Karaibu indiāņi iepem salu, slepkavodami visus, ko tikai atrod. Tomēr beigās ir spiesti atkāpties un bēgt. Salā paliek holandieši. Vēlāk spāņi mēģina pašu spēkiem holandiešus padzīt. Atkal asiņainas kaujas un slepkavošanas, kamēr visi vīrieši ir apkauti. Spāņi paņem līdzi visas sievietes un atgriežas uz cietzemi (tagadējo Venecuēlu), lai dzīrotu un pēc tam atgrieztos Tobago ar okupācijas spēkiem. Šo brīdi izmanto angļi un okupē Tobago.

(Turpmāk vēl)

Mūžībā aizgājuši

ERNESTS PLŪMANIS

dzimis 1887. gada 25. septembrī,
miris 1971. gada 6. janvārī Toronto

KIRILS TREGUBENKO

dzimis 1890. gada 1. aprīlī,
miris 1971. gada 7. janvārī Toronto

Viņus mīļā piemiņā paturēs

Latviešu kaŗa veterānu-strēlnieku biedrība Kanadā

Jaunkanadietim,
kas vēlas labāk runāt un saprast angļu valodu, 19. raidītājs atkārto populāro TV seriju „Castle Zaremba" sākot ar 4. janvāri, plkst. 8 vakarā.

„Castle Zaremba" māca valodu jaunā veidā, ar mērķi padarīt jums uzturēšanos angliskā vidē pierastāku, mājīgāku.

Sešpadsmit 25 minūšu epizodos jūs iepazīstaties ar jaužu dzīvi no Italijas, Portugales, Grieķijas un citām zemēm, kas visi dzīvo „Castle Zaremba", īres mājā Toronto iekšpilsētā, kas pieder agrākam pulkvedim poļu armijā, Kazimiram Zarembam.

Tēlojumi ir interesanti, valoda vienkārša un dzīva.

Sākot ar janvāri, ikvienu programmu TV serijā atkārtos četras reizes nedēļā:
pirmdienās plkst. 8 vak.,
otrdienās un ceturtdienās 10.05 no rīta un
piektdienās 8.30 vakarā.

Televīzijas serijas papildinājumam, lai palīdzētu jums labāk apgūt angļu valodu mājās, pārdošanā dabūjami sekojošie „Castle Zaremba" materiāli:

„Castle Zaremba" brošūriņas; 1. un 2. sējums satur TV programmu tekstu, tēlotāju uzņēmumus, piezīmes par kanadiešu paražām un jautājumus par ikvienu epizodu. ($2 sējums, $3 abi kopā.) Varat izlasīt tekstu pirms programmas noskatīšanās, lai apgūtu vairāk, vai arī pēc programmas, lai atsvaidzinātu atmiņu.

Dabūjamas arī 4 skaņu lentes izrunas korriģēšanai un sagatavošanai, lai labāk varētu uzņemt raidījumu. (Četras 90-minūšu lentes $6.30)

16 melnbalto uzņēmumu krājums, kas satur darbības fotokopijas un tēlotāju ģimetnes, var būt izejviela sarunām par raidījuma epizodiem un „Castle Zaremba" raksturiem. ($2.60)

Materiālu iegādei sūtiet čeku vai Money Order:

„Castle Zaremba"
OECA Publications
Box 19, Station R
Toronto 315, Ontario

LATVIEŠU BANKU KALENDARS 1971. GADAM

SAŅEMAMS PAR BRĪVU
Toronto Latviešu Kreditsabiedrībā.
Pēc pieprasījuma izsūtām arī pa pastu.
Adrese: Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College Street, Toronto 174, Ontario, Canada.

PASMAIDĪŠANAI

☆

„Kādēļ tu esi tik noskumis?" Visvaldim jautā draugs, kas negaidīti ieradies ciemos. — „Mana sieva aizcejo," uzrunātais draugam atbild. — „Bet tādēļ taču tev nav jāskumst!" nosaka draugs un klusāk, zinīgi pasmaidīdams, piebilst: „Vai tad tev nemaz negribas kādu vakaru atkal pasēdēt krodziņā?" — „Gribas gan," Visvaldis tiktpat klusi atzīstas, „bet ja neizskatīšos noskumis, tad sieva nekur nebrauks..."

☆

Skots Makneps blāvā 10 vatu spuldzītes gaismā lasa grāmatu. Ik pa divām minūtēm viņš izslēdz galda lampu, pēc mirkļa to atkal iededzina un turpina lasīšanu, daudz neinteresēdamies par pretim sēdošo draugu, izteiktu klusētāju. „Kādēļ tu nemitīgi izslēdz un atkal ieslēdz lampu?" beidzot draugs nenociešās un jautā. — „Lai taupītu strāvu," Makneps atbild nākošajā tumsas mirklī. „Lapas pāršķiršanai gaisma nav vajadzīga."

☆

SARIKOJUMU KALENDARS

TORONTO

15. janvārī — pl. 8 vak. Studenšu korporāciju kopas gadskārtējais tējas vakars ar deju Royal Canadian Curling kluba telpās, 131 Broadview Ave.

16. janvārī — pl. 7 vak. Latviešu namā LMM kluba tradicionālā zaļu balle.

21. janvārī — pl. 8 vakarā Latviešu namā māc. R. Ekšteina priekšlasījums „Cik laimīgs tu būsi 1971. gadā?"

23. janvārī — pl. 8 vak. DV namā DV Toronto nodaļas biedru un viesu vakars ar priekšnesumiem.

24. janvārī — pl. 5 Latviešu namā TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums — T. Zeltiņa „Viņa raugs" H. Miķelsona režijā.

28. janvārī — plkst. 8.30 Toronto koncertapvienības 3. koncerts First Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair Ave. W. — Brigita Ritmane, no Portlendas, klavieres.

30. janvārī — plkst. 7 vakarā viru kopa Viesturs gadskārtējais koncerts un balle Columbus zālē Toronto.

7. februārī — plkst. 1 pēcp. TLB Sestdienas skolas bazārs Latviešu namā.

12. februārī — pl. 8 vak. Columbus zālē Mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais slēgts karnevāls „Melns uz balta".

16. februārī — Latviešu saimnieciskō darbinieku diena Latviešu namā.

20. februārī — pl. 8 vak. DV namā DV Toronto nodaļas gadskārtējais karnevāls.

27. februārī — plkst. 7.00 vakarā DV namā, 125 Broadview Ave. tradicionālais Ventiņu vakars. Piedalīsies ansamblis „Ceļinieki" (Vilis Ādlers). Līdzi nemami groziņi.

15. maijā — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde, Anālava Egļa „Bezkaunīgie veči".

KANADAS BAZNICAS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Avenue.

17. janvārī, plkst. 11 rītā dievkalpojums. Svētdienas skola plkst. 10.30. Jauniešu grupas (15—16 g. v.) nodarbības plkst. 10. Iesvētes mācība.

24. janvārī, plkst. 11 rītā dievkalpojums. Svētdienas skola plkst. 10.30. Jauniešu grupas (13—14. g. v.) nodarbības. Iesvētes mācība.

31. janvārī, plkst. 11 rītā dievkalpojums. Svētdienas skola plkst. 10.30. Iesvētes mācība.

Mācītājs A. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

17. janvārī plkst. 3 pēcpusdienā dievkalpojums un svētdienas skola; plkst. 1.30 pēcpusdienā jauniešu grupa.

24. janvārī plkst. 11 dievkalpojums un svētdienas skola.

31. janvārī dievkalpojuma nebūs.

7. februārī plkst 7 vakarā jauniešu dievkalpojums ar jauniešu aktīvu piedalīšanos.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

17. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma iesvētīšanas mācību stunda.

31. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola.

BRAMPTONA

24. janvārī, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

17. janvārī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums; pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar mag. phil. Rutas Keggi referātu par tēva prof. L. Bērziņa dzīvi un darbu. „Groziņi" ņemami līdz.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 26 P. Q. Telefons HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

17. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

OTAVA

Māc. Eda. Lauge, 864 Pleasant Pk. Rd.: tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

☆

LŪDZU, KLAUSIETIES raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio BRĪDIS AR DIEVU katru svētdienu, no pl. 9 — 930 Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270) Informācija: tālr. Toronto 261-4218.

SKAISTA DAVANA BĒRNIEM

Iznākušas Ellas Andersones

PASAKU GRĀMATAS BĒRNIEM

SARGEŅĢELIS $1.80
Saturā: Divas eglītes, Sargeņģelis, Dviņu eglītes

RŪĶIS LABDARIS $1.80
Saturā: Rūķis Labdaris, Lausks

Valijas Mērnieces illustrācijas un grāmatu apvalks

Grāmatas dabūjamas DV grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli
EIROPIEŠU DELIKATESEM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue / Don Valley Parkway)

DV apgādā iznākušas:
Tonijas Krūkas
UNIFORMA
$5.50
Autore še ietvērusi 9 stāstus un tēlojumus. Gar lasītāja acīm defilē dažādu uniformu nēsātāji. Tur ir gan aizsargu, gan Latvijas armijas virsnieku, vācu vai amerikāņu uniformās tērpti vīri. Iejūtīgi autore zem katras uniformas uztaustījusi drosmē vai bailēs, lepnumā vai pienākuma apziņā pukstošo sirdi.
Pēteŗa Algara
Nemirstīgais nemiers
romāns
(„Atkusnis sākās oktobrī" II daļa)
$5.50
Autors spraigā stāstījumā tēlo cilvēku alkas pēc brīvības un lielo uzupurēšanos brīvības labā pret apspiestību. Ļoti skaisti autors sarežģī cilvēku likteņus, liek tiem cīnīties, lai brīvības lāpa varētu degt vēl galīgāk.
Pasūtinot DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada.

DV apgādā iznākusi
Prof. P. Jurovičs
reflekcijas par kūtrisko eksistenci
DZĪVE UN LIKTENIS
Saturā:
Pilnvērtīga dzīve. Kāpēc mēs gribam palikt latvieši? Kultūra un tauta. Pie kā turēties? Mūsu nacionālo centienu pamati. Kā dzīvot un izturēt. Kas jāsaka cilvēkiem? Snobisma varā. Jaunatnes veidošanās. Mūsu trimdas tautas pastāvēšanas nosacījuma. Turēšanās pie tēvzemes. Eiropas šarma. Kultūras dienu nozīme. Kultūras bardzība. Pārdomas latvju tautas sēru dienā. Izlīgšana ar dzīvi.
153 lpp. Vāku zīmējis Alfreds Jaunzems.
Cilti lasīta maksā $4.20
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

A. Sedasčiks

Svešajā zemē

Varbūt par mani paziņām savējo, lai to karstāk iemīlētu. Bieži nezinējām, cik zilas Latgalē ezeru acis, kā žūžo Zemgales līdzenuma miers vai skaudri šaudās viļņi Vidzemes jūrmalā.

Es viņu satiku pirmo reizi nemierā un trauksmē uz svešas zemes. Viņš kopa savu mežu iecirkni kādā Latgales austrumu novadā. Bet kara dārdiem virzoties uz zemes iekšieni, arī ezeru zemes mežu virlem vajadzēja pamest zaļās svētnīcas, kur dažviet naktīs spēgāja sarkano partizānu ugunis. Šķiet, arī Jorčika dienesta tērpā bija ieķērusies dūmu smaka: viņa mežu novadā visai darbīgi bija ienaidnieka izplētņu lēcēji.

Mēs satikāmies — vācu zemē. Arī svešais mežs vilinēja un nedeva miera, kaut piederēja citiem.

Varbūt kāda žēlsirdības asara bija nobirusi pār mums. Laikam jau arī bijām vajadzīgi kā mazi locekļiši lielajā kara mašīnā.

Skaistā Drēzdenes pilsēta vēl dusēja rīta mierā, Elbas ūdeņu apčalota. Mums bija jāierodas pie mežu inspektora Bernsdorfa. Darba lietā.

Viņš bija liela auguma, laipns, bet arī prasīgs. Viņš jau bija izvietojis darbā krietnu pulciņu meža vīru no kara piemeklētās Baltijas jūras piekrastes. Mēģinājām arī mēs.

Jorčiks bija gados un izdienā vecāks meža vīrs. Arī tiem ir sava kārtība — viņš sāka runāt pirmais.

Pieņemamo telpu durvis palika pusvirus, un es dzirdēju mežziņa Jorčika vēlēšanos: lai pirms pieņemšanas dienestā atļauj viņam izbraukt uz darba vietu, iepazīt Vācijas dienvidu novadu mežus, kā arī dzīves apstākļus.

Bet inspektors Bernsdorfs, saslējies manāmās dusmās, atcirta: tagad ir kara laiks un šādi informācijas braucieni pielīdzināmi izpriecai, ko nevaram atļauties. Vai nu braucat tūdaļ uz darba vietu, vai atsakāties no tās.

Jorčiks, mazliet satraukts, tomēr izvēlējās pēdējo. Varbūt viņš to vēlāk rūgti nožēloja, jo, aizbraucis pie savējiem Poznaņā, viņš vairs neizkļuva no krievu ielenkuma.

Tā pienāca mana kārta. Es darba piedāvājumu pieņēmu.

Viss risinājās strauji un noteikti. Saņēmis dienesta komandējuma dokumentus, devos ceļā.

Vilcieni auroja cauri kara briesmu apzīmogotām pilsētām. Naktīs tās bija tinušās pilnīgā tumsā, aizsegdamas savas stikla acis, lai ienaidnieka uzlidojumi tās nevarētu atrast. Braucēju sejās gan plaiksnījās bailes un neziņa, taču no tām nepagaisa kārtības un noteiktības izpratne.

Vilciens rāva aizvien tālāk prom no dzimtenes, tuvāk svešajiem mežiem.

Naktī izkāpis kādā stacijā, no rīta pamodos mazā, kalnu ietvertā pilsētiņā, netālu no slavenās Vāgnera spēļu pilsētas Baireutas. Šķiet, viss tur ritēja mierīgu gaitu. Svinīgi melnās drānās tērpušies, uz kalna baznīcu steidzās ļaudis, klusi sarunādamies. Varbūt viņi aizlūdza par savējiem, kas cīnījās, vai par valsti, kas, vadoņu vārdiem runājot, alka pēc dzīves telpas...

Mani sagaidīja virsmežzinis. Pirmajā pasaules karā viņš bija pārāk vārdzis franču gūstā, un tagad atkal bijās šī nelāgā posma jaunos draudus. Bet viņš plaši atvēra savu svešinieka sirdi, labi zinādams, cik daudz sāpju un pametuma jūtas cilvēkos, kuŗus karš izrāvis no pašu ligzdas. Tuvējā ciema skolā, kur kara apstākļu dēļ mācības vairs nenotika, mums ierādīja mazu istabiņu. Gan paaukstu un mitrām sienām, bet, ar skatu uz tālē zilgmojošo mežu apvārsni.

Vai tā tomēr nebija laime nelaimē — nodomāju. Tikai īss laika sprīdis kopš šķiršanās no dzimtenes mežiem, un es atkal tos ieraudzīju Bavārijas kalnu grēdu pakājē! Varbūt tas daļēji nosedza skumjas un smagmi,kas nāca līdzi no dzimtenes.

Veldenšteinera virsmežniecība aptvēra milzu platību, kas tikai daļēji bija kara vajadzību skarta. Gados jaunākie iecirkņu mežziņi drasēja kara laukos. Viņu postenus pagaidām aizstāja mazāk kvalificēti vietnieki, taču ar lielu pieredzi praktiskajā darbā. Virsmežzinis Trautners tos rūpīgi uzmanīja, tādēļ darbi sekmīgi virzījās uz priekšu.

Ezerplavu iecirkni apsaimniekoja mežziņa darba labs zinātājs Pērers. Šķiet, šai postenī viņam palīdzēja iekārtoties kabatā nēsātais mazais, bet svarīgais papīra gabaliņš, kas tam paskīra ceļu visos virzienos.

Pērers bija pirmā pasaules kara kājnieku virseržants. Sīka auguma, izstalgātām, izliektām kājām, ļoti valdonīgu un paasu balsi. Varbūt šāda dienesta pakāpe bija vajadzīga, jo mežā strādāja no Polijas apvidiem ievestie mežstrādnieki. Saprotams, ka viņi ar dziļu ignumu bija spiesti pakalpot nicinātajai varai.

Mani iecēla Pērera palīgos. Šķiet, gan vairāk tādēļ, ka man slavu mēle klausīja labāk. Pie tam Pēreru vajāja nobilis, jo viņa asā un cietā izrīcība varēja aizkaitināt mežstrādniekus.

Arī es jutos atrauts savai zemei, tāpat kā viņi. Atminā atausa, ka atbrīvošanas cīņu laikā poļu vīri mums palīdzēja atgūt Daugavpili.

Vai dalīties niknumā ar Pēreru, kuŗš meža cirtējus lūkoja izmantot līdz pēdējai iespējai?

Es jutos tādā kā starpnieka vai izlīdzinātāja lomā.

Mežā ciršanas vietās Pērers iegriezās tikai paretam. Un ja atbrauca uz sava apdilušā divriteņa, tad iztaujāja mani par darbu norisi un likās apmierināts.

Mežstrādnieku vajadzībām ciemā bija uzcelta koka baraciņa un par tās pārzini iecelts Baireutas operdziedonis Fliks. Jo visiem kaut kā vajadzēja iesaistīties kaŗam svarīgā darbā — frontē vai aizmugurē, kaut notikumiem caurī rēgojās pametumi ar drūmām dienām nākotnē.

Fliks par savu kaŗam svarīgo posteni allaž amizējās. Pie tam bez lielākas piesardzības.

Arī viņa vecākais dēls kalpoja kādā triecienvienībā, kas operēja mūsu zemē, kaut kur pie Palsmanes. Tā man ar viņu izveidojās draudzīgas, pat sirsnīgas attiekšmes. Kaut kabatā, ne aiz pārliecības, nēsādams to pašu visspēcīgo papīra gabaliņu, Fliks bija gluži cita kaluma. Kā jau Mūzas svaidīts, viņš lietām tuvojās no citas puses. Bieži vakaros ciema krodziņos uzdziedāja pa dziesmai, pasūkdams pliekano kaŗa laika alu un amizēdamies ar krodziņa vienīgo apteksni Hellu. Nedēļas nogalēs tur pulcējās daudz kaŗavīru, kuŗu vienība bija stacionēta tuvējā Potenšteinas ciemā.

Poļu mežstrādnieki bija izraudzījuši no sava vidus vecāko, kādu Galicijas ukraini. Tā nu mēs izveidojām sakaru un paklautības tīklu. Arī mežstrādnieki labi ieredzēja savu dziedošo komandantu. Viņš bija uzmanīgs gādnieks visām vajadzībām, cik nu tās kaŗa apstākļos varēja īstenot.

Fliks mežā nerādījās. Kad ik rītu ar cirtējiem devos turp, viņš ciema ārodziņā omulīgi dzēra vājo kaŗa laika kafiju, vēlāk kārtodams savas dienesta lietas. Mēs satikām labi un nebija nekāda iegansta, lai tas būtu citādi.

Pērera ierašanās mežā atgādināja pavisam ko citu. Tur bija vainojams viņa raksturs un lielībā uzpūsta pārākuma apziņa. Viņš bija par daudz prasīgs pret visiem un vienmēr lūkoja atrast kļūdas meža cirtēju darbā. Saprotams, visu to nācās uztvert man kā darba tiešajam vadītājam. Ar pašiem cirtējiem, atskaitot viņu izraudzīto vecāko, Pērers nekādās valodās neielaidās. Bija jārod kāds izlīdzinājuma ceļš, lai nesaasinātos attieksmes.

Kādā ziemas pievakarē staigājot dīvatā pa audžu kvartāliem un izvērtējot to izmantošanas gaitu, Pērers mani pārsteidza ar saviem atzinumiem: vienīgi viņa tauta esot aicināta un cienīga citu tautu vadībai. Tāds bija mans priekšnieks, nēsādams sevī zilo asiņu balsi.

Es apslāpēju naidu apziņā, ka koki neaug debesīs. Arī šajos mežos ne. Ko man bija darīt? Vajadzēja eksistēt un, pilniem guldzieniem rijot rūgtos kumosus, pelnīt dienišķo maizi svešajos mežos, kopā ar pazemotajiem no citas zemes.

Virsmežzinis Trautners bija gluži cita kaluma. Ne vien savas zaļās valstības vadībā, bet ar cilvēcīgu domāšanu, aptveŗošāku skatu visos notikumos, kas bangoja ārpus viņa tiešā darba un pienākumiem. Viņš ar Pēreru kaut kā nesatika, bet viņam arī trūka varas norādīt uz pēdējā kļūmēm. Virsmežzinis Trautners pušķojās dzeltenām spalvām pret savu pārliecību. Uz to viņu spieda pavēle. Pērers, turpretim, bija šīs kļūdīgās idejas bruņinieks un īstenotājs. Nekad neredzēju viņu iegriežamies meža cirtēju baraciņā.

Virsmežzinis Trautners rikojās gluži citādi. Tuvojoties Ziemas svētkiem, viņš izrūpēja bagātu svētku devu, siltas drēbes, apavus un turklāt vēl dāvanas, pats tās atvezdams un izdalidams no poļu zemes padzītajiem Bavārijas mežu cirtējiem. Ne jau viņu vai virsmežziņa Trautnera dēļ bija izraisījies kaŗš un netaisnība, izmetot ceļa malā vrakus cilvēku izskatā.

Svētku vakarā cirtēji lūdza arī mani ilgāk uzkavēties mežā. Biju domājis gluži pretējo — svētku vakars taču veltījams paša namam. Bet es nepretojos. Man nebija arī jābaidās, jo Pērers netika aicināts, un viņam arī būtu neiespējami lauzt savu nostāju, kaut svētku dziļā noskaņa to liktu darīt cilvēcības un tuvākmilestības dēļ.

Sacirstās malkas grēdas izskatījās kā mazi stūraini namiņi ar zeltainām sienām, ko saturēja divi zemē iedzīti balsti.. Namiņi bija novietoti puslokā, bet vidū tumsa sakrautu zaru kaudze. Slaidie baļķi, iekrituši sniegā, blenza kā gaŗas tumšas svītras, ar dzeltenu griezienu abos galos.

Sasēdām ap zaļo zaru valni. Kā šodien vēl dzirdu šalcam varenos Veldenšteinera mežus ar savu majestātisko augumu, labi saslēgušos lapotni un spīti Bavārijas kalnu vējiem.

Tas bija pirmais Ziemas svētku vakars svešumā, ar skumjām pielijušu čvēseli, bet apbrīnā pacēlu tu garu par brīnišķo Dieva radību.

Tikko ietumsa debesis, cirtēju baraciņas vecākais aizdedza sakrauto zaru kaudzi. Eglītes vietā. Švirkstot un dzirksteles izsvieļot, uguns apņēma sala stindzētos zarus. Cirtēji sāka dziedāt. Bet tās nebija Ziemas svētku dziesmas, Drīzāk revolūcionāru partizānu meldijas.

Vai viņi paši arī tādi nebija, atrauti savām mājām, ģimenei un tēvzemei pret savu gribu?

Jo tumšāka tvīka nakts, jo ciešāk tie saslēdzās lokā ap ugunskuru. Varbūt tas pauda kādu ilgi slēptu vienību un spīti liktenim, kas nu baltajā naktī lauzās uz āru?

Es neaspratu, ko tie runāja savā mēlē. Bet no viņu acīm nolasiju traģiku. Tās jau kaŗa laikos vienmēr pārpilnam.

Ugunskurs jau bija sabiris pelnos, kad kopīgi solojām mājup.

Pa tam baraciņā Fliks bija sagatavojis pārsteigumu, telpu vidū nolikdams smaržīgu svētku egli, bet zem zariem apslēpis katram cirtējam virsmežziņa Trautnera veltī — svētku dāvanu. Gaidot uz mūsu pārnākšanu, Fliks ciema krodziņā bija skandinājis svētku dziesmas, uzraušot tur brīnišķu svētku noskaņu.

Ap pusnakti arī viņš ieradās baraciņā, apsveicot katru, pēcgalā noskandinot dziesmu par Betlē-

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
Uz ..... un ..... mēnešiem un šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzņēmšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Parakstс .....
Abonēšanas maksa
Kanadā un ASV: 1 gada abonements $21.00; 6 mēnešu „ $11.50; 3 mēnešu „ $ 6.00; 1 mēneša $ 2.50
Eiropā un Austrālijā: 1 gada abonements $16.00; 6 mēnešu „ $ 8.50; 3 mēnešu „ $ 4.50

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
193 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTĒM. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

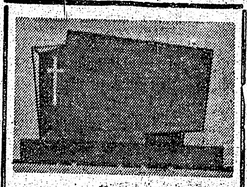
PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un cirpiečiu mets

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.39 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0266

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8289.

MEKLĒJU DRAUGU
ar cilvēcīgu sirdi,
ne jaunāku kā 50 g.
Rakstīt šīs avīzes kantorim uz vārdu „SAPNOTĀJA"

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Estrup 1874
Turner & Porter
APBEDIŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

Sludinājums

Iecelotājs no B.C., vienīnieks (atraitnis) nesmēķētājs, nedzērājs,
MEKLE
mēbelētu istabu
ar virtuvi vai vārīšanas iespējām, auto novietošanu Toronto austrumos vai rietumos.Piedāvājumus ar cenu adresēt Latvija Amerikā redakcijai MĒBELĒTS DZIVOKLIS.

LAIKRAKSTA
LATVIJĀ
AMERIKA
ATSEVIŠĶI NUMURI
PERKAMI TORONTO
Broadview Delicatessen
165 Danforth Ave.
Beliant Newspaper
272 Spadina Ave.
Erto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.
Idums Meat
989 Roncesvalles Ave.
Iotus Florists
782 Bathurst St.
Parkway Delicatessen
781 Broadview Ave.
Pavasars Delicatessen
191 Roncesvalles Ave.
Pokos Meat
276 College St.
Venus Florists
221 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.
HAMILTONA
O. Andersons
159 Barton St. E.
Northland Grocery
39 Market St.

Lai mūsu labā roka nenokalst...

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKA" NO VAŠINGTONAS

Politisko notikumu komentātori gadu mijā mēdz atskatīties uz aizvadītā gada piepildītām un nepiepildītām cerībām un, saliekot kopā aprēķināmo ar neaprēķināmo, mēģina pareģot to, kas pasaules politiskā skatuvē varētu risināties nākamajās 365 dienās.

Gadu mijā mēs viens otram vēlam laimi. Varbūt, ka vārdos mēs to neizsakām, bet sirds dziļumos mēs vēlam laimīgākas dienas nevien saviem tuviniekiem un draugiem, bet arī tai lielajai ģimenei, pie kuras mēs visi piederam — latviešu tautai.

Skatoties pasaules politisko notikumu mozaīkā ar latvieša acīm, latvietis mēģina bez nevajadzīga pesimisma un arī bez neattaisnojama optimisma sekot vējiem, kas eventuāli varētu ietekmēt latviešu tautas nākotnes izredzes.

Kad prezidents Niksons pagājušā gadā, lai mazinātu Vašingtonas un Maskavas konfrontācijas augstspriegumu, pieteica tā dēvēto „saruna ēru", pamatoti bija jābaidās, ka Maskava var ievilināt Vašingtonu jaunā Jaltas nolīgumā, citiem vārdiem, pastāvēja iespēja, ka abas lielvaras „mīļā miera labad" no jauna sadalīs pasauli savā starpā iespaidu sfairās. Būtu naivi pieņemt, ka jaunās pasaules dalīšanas rezultātā no Maskavas varētu sagaidīt kādas territoriālas koncesijas, no kurām brīvību atgūtu kaut viens no pirmās Jaltas nelaimīgajiem upuriem. Gluži otrādi. Kā to jau pierādīja Rietumvācijas kanclera Vilija Branta eksperimentālais sadarbības tilta celšanas pasākums uz Austrumiem, Maskava, pretī nedodot ne piecas kapeikas, no Bonnas izkaulēja Otrā pasaules kara Eiropas territoriālā laupījuma juridisku un morālu akceptu.

Par šo Branta kļūmīgo eksperimentu nav daudz jāuztraucas, jo vācieši nekad nav spējuši lepoties ar politisku tālredzību. Varbūt, ka Bonnas-Maskavas līgums izkliedēja arī pēdējās ilūzijas Vašingtonā par iecerētās sarunu ēras iespējamību ar Maskavu. Un tā patiesībā nepiedzimušo „sarunu ēru" var jau uzskatīt par apbeditu. Ja tas tā noticis, tad par to pirkstos ir jākož arī Brežņevam, jo, lai arī viņš ticis pie tīri buržujiska uzvalka, platmales, balta krekla un kakla saites, viņa politiskie mērķi ir palikuši tādi paši kā pieticīgā proletāriskā kreklā apbeditam viņa tēvam un skolotājam — despotam Staļinam.

Ir labi, ka Vašingtonai ir atdarījušās acis. Ja sarunas ar Maskavu vienā otrā problēmā vēl turpināsies, tad tagad amerikāņi akli neskries pa galvu un kaklu Kremļa izliktās lamatās.

Pasaules politiskā skatuvē laiku pa laikam galveno lomu tēlotāji mainās. Šīs nebeidzamās drāmas norisē ne vienmēr izšķirēja loma ir varoņa gudrībai, viltībai un tālredzībai. Tāpat kā atsevišķu cilvēku likteņos, arī šajā drāmā savas pēdas atstāj neparedzēti notikumi un varbūt nesaredzamu dīgļu neizbēgamas sekas. Un tādēļ arī visām tautām ir jārēķinājas ar šiem faktoriem.

Manuprāt tieši gadu mijā divi nozīmīgi notikumi dod pamatu cerībām, ka tas, ko mēs klusībā vēlam savai tautai — atgūt brīvību — var piepildīties agrāk nekā to varētu iedomāties.

Viens no vēl pilnībā nenovērtētiem pagājušā gada notikumiem risinājās Polijā. Tas patiesībā bija spontāns poļu tautas dumpis pret komūnisma režīmu. Manuprāt visnozīmīgākais nesenos Polijas notikumos ir tas, ka šim dumpim nav pat vadoņa. Tas nebija intelektuāļu vai studentu izsaukts pretestības izpaudums. Tie bija vienkārši strādnieki, kas nodedzināja poļu komūnistu partijas mājokļus un kas atmaksā par komūnisma režīma necilvēcību un bez žēlastības nogalināja daudzus šī režīma sargus Dancigā, Štetinē un citās pilsētās. Un tas notika valstī, kur vēl šodien „imperiālistu iebrukuma briesmu novēršanai" atrodas vismaz trīs Kremļa divīzijas. Būtu aplami noticēt, kā pāri par 20.000 Dancigas ostas strādnieki sāka dumpi tikai tādēļ vien, ka poļu komūnistu vadonis Gomulka iedomājās paaugstināt pārtikas cenas dažām pirmās nepieciešamības precēm. Aiz Polijas strādnieku dumpja ir daudz kas vairāk. Simtiem nogalināto un tūkstošiem ievainoto upuri liecina par šī dumpja apmēriem. Ir jāpatur vērā arī tas, ka dumpja apspiešanai sūtītie poļu armijas karaviri atteicās vērst savus ieročus pret nemierniekiem. Kaut nemierus apspieda, Gomulku nomainīja ar citu komūnistu Gireku. Šis dumpis tomēr ieies vēsturē kā pirmais gandrīz sekmīgais strādnieku izmisīgais mēģinājums nokratīt komūnisma režīmu. Dumpinieku prasību ievērošana, drastiskas pārmaiņas poļu komūnistu politbirojā liecina, ka var pienākt diena, ka strādnieki, ar kuŗu palīdzību komūnisti kādreiz ieguva varu, būs tie, kas šo komūnistu varu arī aparaks. Par to, ka Polijas strādnieku nemieri ir jau atbalsojušies tālu aiz dzelzs aizkara, liecina kaut vai tas, ka rumāņu komūnistu partija jau pasteigusies deklarēt, ka turpmāk tā pirmajā vietā stādīšot strādnieku labklājību. Bulgārijā, par kuŗu domāja, ka tur komūnistu partija tur savās rokās neaprobežotu varu, sarkanie diktātori pēkšņi atzinuši par nepieciešamu apliecināt, ka partijai esot pirmā vietā jāstāda bulgāru strādnieks. Sagaida, ka Brežņevs priekšā stāvošajā komūnistu partijas kongresā Maskavā būs spiests arī deklarēt to pašu. Tas gan ir pavisam cits jautājums, vai komūnistu varas viri tiešām arī izpildīs strādniekiem dotos solījumus. Varbūt, ka bailēs, ka tos tāpat kā Polijā strādnieki kādā dienā nenomētā akmeņiem un kailus nenoslicina steigā izcirstos āliņģos, komūnistu funkcionāri būs tomēr spiesti dot savas koncesijas vergiem, par kuŗiem tiem līdz šim bija neaprobežota vara. Ja tas tā, tad tas patiesībā iezīmē komūnisma beigu sākumu.

Otrs zīmīgs notikums saistās ar Rīgu. Vai mēs varējām iedomāties, ka Rīgā varētu rasties drosmīgs jauneklis, kas protestā pret Maskavas varu publiski sadedzina sarkano karogu. Tas ir noticis. Pasaules prese gan apgalvo, ka šis jauneklis ir bijis latvietis, bet patiesībā tas ir bijis kāds žīdu tautības rīdzinieks. Šis students, kas sarkano karogu iznīcinājis Latvijas universitātes priekšā, ir izaudzis padomju režīmā un tādēļ viņa rīcība jānovērtē kā zināmas varonības izpaudums. Uz sarkanā karoga sadedzināšanu žīdu jaunekli pamudinājusi t.s. Ļeņingradas prāva, kuŗā par lidmašīnas nolaupīšanas mēģinājumu, lai tiktu laukā no „sarkanās paradīzes", notiesāto žīdu vidū ir lielākā daļa rīdzinieku. Padomju savienībā šodien ir apm. 3 milj. žīdu, no kuŗiem, cik zināms, 40.000 ir veltīgi mēģinājuši dabūt oficiālās izceļošanas atļaujas uz Izraēlu. Mēs, latvieši, labi zinām, cik daudziem mūsu piederīgajiem un radiem padomju vara ir liegusi nevien izceļošanas, bet īslaicīgas apciemošanas atļaujas. Diemžēl, mūsu balss pasaulē nav tik skaļa, kā tā ir visvecākajiem trimdiniekiem — žīdiem. Ļeņingradas prāva plaši atbalsojās visā pasaulē un acīm redzot, arī Kremlim bija jāvelk zināmas konsekvences.

Sarkanā karoga sadedzināšana Rīgā, plašās žīdu apcietināšanas mūsu galvaspilsētā un Rīgas žīdu tiesāšana Ļeņingradā ir zīmīgs pagrieziens. Sarkanais Goliāts ir izaicinājis mazo Dāvidu un šī cīņa varbūt tikai tagad pieņem jaunas dimensijas.

Atcerēsimies Hitlera lielāko kļūdu — apiešanos ar žīdiem. Viņš nesāka šo neiedomājami stulbo politiku ar tūlītēju žīdu fizisku iznīcināšanu. Žīdu notiesāšana Ļeņingradā uz ilgiem gadiem spaidu darbos apliecina to, ka Brežņevs ir jau iekāpis Hitlera zābakos. Šodien pasaules uzmanību ir saistījusi tikai 10 vai vairāk žīdu notiesāšana Kremļa koncentrācijas nometnēs. Mēs nezinām, cik nelaimīgo ir jau tur priekšā un patiesībā spaidu darbi vai koncentrācijas nometne upurim nozīmē lēnu un nežēlīgu nāvi. Un tagad par to satraukumā protestē visā pasaulē izkaisītie žīdi. Žīdi to neaizmirsīs. Notiesātiem Kremlis pārmet „noziegumus", kas Rietumos ir katra brīva cilvēka pašas par sevi saprotamas tiesības. Žīdu tiesāšana pasaulei atgādina arī pārējo tautu likteņus Kremļa impērijā.

Ir jāapbrīno žīdu apņēmība un gatavība cīnīties par saviem nelaimīgajiem tautas brāļiem. Tā kriminālās Ļeņingradas prāvas dienās kāds mans žīdu kolēģa līdza arī mani parakstīt iepriekš sagatavotu vēstuli prezidentam Niksonam.

„Kā rīdzinieks jūs taču neatteiksities pievienoties šajā vēstulē izteiktiem patiesiem faktiem," lūdzot manu parakstu, viņš norādīja.

„Tās pašas netaisnības ir jāpacieš arī maniem tautiešiem krievu varmācīgi okupētajā Rīgā un visā valstī," es norādīju.

„Tādā gadījumā mēs vēstulei varam pievienot arī klāt šo atgādinājumu", mans žīdu kolēģa ierosināja, „un arī es savā vēstulē pierakstīšu to pašu ko jūs."

Mēs abi parakstījām vārdu pa vārdam līdzīgas prezidentam adresētas vēstules.

Es iedrošinos apgalvot, ka mūsu cīņā par Latvijas brīvību sava loma var izrādīties arī žīdiem. Tie var būt mūsu spēcīgākie sabiedrotie. Šo izdevību nodibināt sakarus nevajadzētu nekādā gadījumā palaist garām.

Mūsu mīļais

Kirils Tregubenko

dzimis 1890. gada 1. aprīlī Rīgā, miris 1971. gada 7. janvārī Toronto.

Tavs kalps, Kungs, aizmet klusu,
Daudz gadu redzējis.
Dod viņam saldu dusu,
Kā esi solījis.

Dziļās sērās:

sieva, meita, znots, mazbērni ar ģimenēm Toronto,
dēls, vedekla, mazbērni un mazmazbērni Latvijā.

Varbūt, ka mums visiem sākot nokalst mana labā roka."

Jauno gadu derētu atcerēties zīmīgu epizodu no šajā rakstā pieminētās Ļeņingradas prāvas. Kad padomju tiesa piesprieda uz nāvi notiesātā Kuzņecova žīdu izcelsmes sievai par „līdzdalību sazvērestībā" desmit gadu spaidus darbos, notiesātā savā pēdējā vārdā piemin.ēja 137. psalma piekto pantu: „Ja es aizmirstu Jeruzaleme tevi, lai šo pasauli ar „pilnīgi jaunu ieroču attīstību".

Pasaules telpas iekarošanā vācu pareģis saskata panākumus Pad. savienībai, „ievērojami stiprinot savu prestižu ceļā uz Marsu". Turpretim amerikāņiem jārēķinās ar grūtībām nākošajā Apollo lidojumā uz Mēnesi. „Nav gaidāms drāmatisms, kāds bija pēdējā Apollo-13 lidojumā, bet man bažas par raķetes startu; arī pacelšanās no Mēness atceļā uz Zemi nenotiks gludi," saka Hanusens II. Viņa skatiens nākotnē tomēr saskata nopietnas briesmas Apollo-15 lidojumam, kuŗā pat iespējama astronautu nāve.

Jaunas krīzes Hanusens II paredz Kipras salā. Ziemeļīrijā neizdosies panākt nomierināšanos, gaidāmas pat nopietnākas sadursmes nekā līdz šim. Iekšējie nemieri paredzami arī Francijā, kuŗi sāksies pazīstamajā autorūpnīcā Citroen.

Tāds ir Hanusena II nesensācionālais skatījums nākotnē. Cik no viņa paredzējumiem piepildīsies? Daļēji par to varēsim spriest jau pēc nedaudziem mēnešiem, bet pilnībā šī gada beigās, kad daudzie pasaules dažāda veida gaišreģi izteiks savas prognozes 1972. gadam.

L. D.

Vai Pad. savienībai būs jauni ieroči?

Nekādus sensācionālus, bet ļoti iespējamus pareģojumus pasaules politiskajā arēnā šim gadam devis pazīstamais vācu gaišreģis Hanusens II, īstajā vārdā Vilijs Gerstels, kas dzīvo Forcheimā un ieguvis popularitāti ar trāpīgiem zīlējumiem būvuzņēmējiem, kad nākošajā gadā būs būvdarbiem labs un slikts laiks, tikpat veiksmīgi pareģo futbolu klubiem to nākošo spēļu rezultātus un dod padomus arī privātpersonām. Pretēji citiem pareģiem Hanusens II nākotni nezīlē grūti izprotamos formulējumos, neatzīst spiritiskas izrīcības un neraugās kristalla bumbā, bet zipkārīgajiem skaidri un gaiši pasaka, ko izjūt savā intuicijā. Līdz šim viņa zīlējumi vairāk nekā 50% apmērā arī piepildījušies, tādēļ interesanti palasīties, ko viņš pasaules starptautiskajos notikumos paredz šai gadā, lai, gatavojoties 1972. gada sanēmšanai, atskatītos, cik veiksmīgs savos pareģojumos Hanusens II bijis šoreiz.

Protams, vispirms viņš pievērsies pašas Rietumvācijas jautājumiem. Hanusens II kanclera Branta sociāldemokrātu un brīvo demokratu koalicijas valdībai paredz arvien lielākas grūtības, taču domā, ka tā šo gadu vēl pārdzīvos, kaut kristīgo demokratu opozicijas spēks turpinās pieaugt, partijai tautā nemitīgi stiprinot savas pozicijas. Pašam Brantam grūtības sagādās arī veslības stāvoklis, vēl nesen skaļi daudzinātais „brīnumdaris" — saimniecības ministrs Šillers arī turpmāku neveiksmju rezultātā atkāpsies no pienākumiem, bet viens sociāldemokratu parlamenta loceklis pāries uz kristīgajiem demokratiem. Še piebilstams, ka Hanusens II jau 1969. gadā pareģoja, ka kādreizējais vicekanclers un brīvo demokratu vadītājs Mende pāries kristīgo demokratu rindās, kas pērn arī noticis. Viņš arī paredz, ka šai gadā no mūža iesīdzījuma atbrīvos pēdējo Spandavas kara noziedznieku cietuma iemītnieku Rūdolfu Hesu, kā arī studentu nemierus, kuŗi pavasarī sāksies Frankfurtē un turpināsies Hamburgā, Heidelbergā, Gisenē un Minchenē.

Pievēršoties gaidāmajiem notikumiem citās valstīs un kontinentos, Hanusens II paredz militāras cīņas Brazilijā un asipainu apvērsumu. Arī Argentīnā notiks iekšējas cīņas.. Nopietnas briesmas viņš saskata arī Balkānos. Dienvidslavijas prezidents Tito saslims un atteiksies no pienākumiem, kas valstī izraisīs iekšējas cīņas. Arī Maocetungs noies no pasaules politiskās skatuves, jo šai gadā mirs, kā rezultātā sarkanajā Ķīnā sāksies milzīgas pārvērtības ar jaunām revolūcionārām tendencēm, kuŗas vērsīsies galvenokārt pret rietumu pasauli. Taču arī sarkanās Ķīnas un Pad. savienības attieksmēs Hanusens II nesaskata nekā rožaina, paredzot martā nopietnu konfrontāciju.

Turpretim ASV politiskajā dzīvē viņš saskata saulainākus aspektus, it sevišķi jūnijā un jūlijā. Prezidents Niksons gūs panākumus nēģeru problēmas un bezdarba apkarošanas atrisinājumā. Arī saimnieciskā ziņā ASV stāvoklis manāmi atkal uzlabosies, dolaram pamazām atgūstot savu kādreizējo vērtību. Niksons maijā vai jūnijā, pēc pareģa domām, dosies pat uz Pad. savienību, „lai glābtu pasaules mieru", jo Vašingtonas un Maskavas attieksmēs februārī radīsies it nopietni saspīlējumi. Bez tam Pad. savienība šai gadā pārsteigs ar pilnīgi jaunu ieroču attīstību".

Pasaules telpas iekarošanā vācu pareģis saskata panākumus Pad. savienībai, „ievērojami stiprinot savu prestižu ceļā uz Marsu". Turpretim amerikāņiem jārēķinās ar grūtībām nākošajā Apollo lidojumā uz Mēnesi. „Nav gaidāms drāmatisms, kāds bija pēdējā Apollo-13 lidojumā, bet man bažas par raķetes startu; arī pacelšanās no Mēness atceļā uz Zemi nenotiks gludi," saka Hanusens II. Viņa skatiens nākotnē tomēr saskata nopietnas briesmas Apollo-15 lidojumam, kuŗā pat iespējama astronautu nāve.

Jaunas krīzes Hanusens II paredz Kipras salā. Ziemeļīrijā neizdosies panākt nomierināšanos, gaidāmas pat nopietnākas sadursmes nekā līdz šim. Iekšējie nemieri paredzami arī Francijā, kuŗi sāksies pazīstamajā autorūpnīcā Citroen.

Tāds ir Hanusena II nesensācionālais skatījums nākotnē. Cik no viņa paredzējumiem piepildīsies? Daļēji par to varēsim spriest jau pēc nedaudziem mēnešiem, bet pilnībā šī gada beigās, kad daudzie pasaules dažāda veida gaišreģi izteiks savas prognozes 1972. gadam.

L. D.

Jaungada lēmums

(Pārnesums no 1. lpp.)

arī neizprot, ka bērniem trūkst latvisku vārdu viņu domu pasaulei un ka šie vārdi nav atrodami Jaunsudrabiņa darbos. Mēs neko nedarām, lai bērni savā starpā uzsāktu sarakstīšanos ar citiem latviešu bērniem zemēs, kur ir citāda mītnes zemes valoda. Mēs meklējam jaunas metodes veco vainu novēršanai.

Arvien lielāks kļūst jaukto laulību skaits. Mūsu sabiedrība gluži neko nedara (runāt jau runā — bet tas nelīdz), lai mēģinātu šo parādību ietekmēt. Nav nekas dzirdēts, ka būtu mēģināts nodibināt latviešu laulības biroju vai ka būtu mēģināts kaut ko darīt, lai asimilētu latviskā vidē jaukto laulību svešTautiešu partneri. Mūsu ģimenēs piedzimst relātīvi vismazāk bērnu, salīdzinot ar mītnes zemes ģimenēm.

Mūsu ģimenes pat savā „virtuves valodā" arvien vairāk no latviešu valodas pāriet vai nu uz mītnes zemes valodu, vai uz maļotu latviešu valodu (šis jaunvārds radīts tādēļ, ka daudzi no tiem, kas skolā mācījušies, ka ir tāda lieta kā „jūras jūdzes", „angļu jūdzes" u.c., tikko nonāk zemēs, kur šādas jūdzes lieto, tās sāk saukt par „mailēm"). Vispār mūsu lielākais pamatums ir tas, ka latviešu valoda sāk pārvērsties par mītnes zemes valodas žargonu. Valodu jaukšana ir vai nu zemas inteliģences pazīme, vai lieciniece par attiecīgās personas neiedomājamu slinkumu.

Mūsu akadēmiskā jaunatne pēc saviem spožajiem panākumiem, nobeidzot savu izglītību, tikai mazā skaitā iesaistās latviešu sabiedrībā. Studiju priekšmetu izvēli nosaka materiālās izredzes un ne apsvērumi, kā vislabāk kalpot tautai. Tā, piemēram, pēc nedaudziem gadiem mūsu draudzēs trūks mācītāju, kas prot latviski.

Mūsu draudzēs dilst jaunatnes procents un tajās svin vairāk bēres nekā kristības un iesvētības.

Kāda ir šo aktīvu un pasīvu bilance? Vai pārsvarā ir aktīvi vai pasīvi? Uz šiem jautājumiem nevar atbildēt, kā to var grāmatvedībā, izvērtējot kāda saimnieciska uzņēmuma bilanci. Tai vietā ir vērts pakavēties pie jautājuma, kādā virzienā mūsu sabiedriskā dzīve virzīsies nākotnē. Ir gan neparasti teikt — „virzīsies nākotnē", bet jāsaka: „kā mēs sabiedrisko dzīvi virzīsim nākotnē". Līdz tā, ka mūsu pašu rokās ir šī nākotne. Mūsu varā ir vai nu pastiprināt aktīvus, vai arī laut, lai pasīvi ņem pārsvaru.

Mūsu ģimenes var, piemēram, nolemt, ka, sākot ar 1971. gadu mūsu sarunu valoda būs latviešu valoda.

Mēs varam, piemēram, arī nolemt, ka turpmāk katru mēnesi patērēsim vienu viskija pudeli (vai tās ekvivalentu) mazāk un šādi ietaupīto naudu nosūtīsim Minsteres skolai. Mēs varam arī nolemt, ka turpmāk gadā pirksim vienu grāmatu vairāk nekā pagājušā gadā un ka izlasīsim vienu no nelasītām latviešu grāmatām, kas tagad apklāta ar putekļiem mūsu grāmatu plauktā. Lai to spētu, mēs noskatīsimies televizijā vienu kriminālfilmu mazāk.

Mēs varam, piemēram, nolemt iestāties latviešu biedrībā par biedru un neatteikties no amatiem šai biedrībā.

Mēs varam nolemt... mēs daudz ko varam nolemt un tad arī mēģināt nolemto izpildīt, lai pierādītu, ka mums tomēr ir raksturs, kaut mūsu zemes okupanti domā pretējo.

Ja pieņemsim lēmumus vairot aktīvus un to arī izdarīsim, tad mēs būsim sagatavoti lielajai Latvijas brīvības dienai. Nevien mēs, bet arī mūsu bērni un bērnu bērni.

Kanadas latvietes . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

šo ziņu sniedza divos savos izdevumos, nakts izdevumā pievienodams arī lielu fotoattēlu. Tajā redzamas visas trīs latvietes, kuŗas baidīdamās, ka Kanadu varētu pārņemt komūnisms, ieradušās Nujorkā lūgt patvēruma tiesības ASV. Dienu vēlāk ziņu vēl atkārtoja radioraidītāji, piemetinot, ka „bēgles" pēc patvēruma tiesību noraidīšanas ASV, lūgušas sagādāt viņām iespēju izceļot uz „kvienu citu brīvu valsti, kur tās neapdraudētu komūnisms".

Pēc lietuviešu jūrnieka Kudirkas traģiskā pārbēgšanas mēģinājuma uz ASV šis ir otrais gadījums, kas dažu nedēļu laikā pasaulei atgādina komūnisma briesmas, šoreiz, ka tādas varētu pārņemt arī Kanadu.. Ir visādi līdzekļi, kā brīdināt pasauli no komūnisma ietekmes. Šīs trīs latvietes, likdamas pasaulei par sevi runāt, brīdinājušas, ka arī Kanada varētu kļūt komūnisma upuris. Tas ir vairāk nekā simtām rakstīto vēstuļu Rietumu presē un ielu demonstrācijas policijas pavadībā, kuŗas laikraksti pat neatzīmē, jo tās uzskata jau kā „novecojušas", tāpat kā aprastō bumbu sviešanu padomju sūtniecību ēkās un logu stiklu dauzīšanu. Kas bieži atkārtojas, tas „noveco", bet Rietumu presei vajadzīga sensācija. Sensācija ir,, ja no kādas brīvas valsts, kāda ir Kanada, kāds meklē politiskā bēgļa patvēruma tiesības kādā citā brīvā valstī, kas liekas šoreiz ir pirmais šāds gadījums ar minētajām trīs latvietēm. Bet tam ir arī sava nopietna puse. Tas ir brīdinājums par Kanadas iekšpolitiskajiem apstākļiem un uzskatāms apliecinājums, ka cilvēki, kas jau reizi bēguši no komūnisma, to nevēlas vairs otrreiz piedzīvot. Vienkāršāk un skaidrāk to vairs nevar pateikt, kā to izdarījusi Viktorija Abolipa ar savām abām meitām — Lūciju Aisu no Vinipegas.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Toronto šinīs dienās pulcējās Kanadas pirmā nabaga ļaužu konference, nolemjot 25. janvārī izsludināt par nacionāla protesta dienu labklājības pabalstu saņēmējiem un strādniekiem visā valsti. Ar federālās valdības pabalstu rīkotās konferences 4 dienas balsoja par vairāk nekā 70. rezolūcijām, no kuŗām skaļākā bija protests par bezdarba un nabadzības rašanās „īstā iemesla neatklāšanu", proti, totāli netaisnīgo Kanadas bagātību un varas sadalījumu... Delegāti balsoja arī par nabaga ļaužu grupu koordinācijas komiteju nodibināšanu valsts dažādos apgabalos, pašu laikraksta izdošanu, kuŗu financētu federālās valdības un labklājības departaments. Kanadiešu preses pārstāvjiem bija atļauts piedalīties vienīgi vispārējās sanāksmēs, vadlīniju un rezolūciju „darbnīcas" presei bija slēgtas. Par prātīgākiem atzīstami Kvebekas delegācijas ierosinājumi lūgt valdību ieviest garantētu darba sistēmu garantētu ienākumu plāna vietā un piešķirt tiesības uz vecuma pensiju jau sākot ar 60 gadu vecumu, kā arī gādāt, lai pensija būtu pietiekami liela eksistences vajadzībām.

PAD. SAVIENĪBA CENSAS . . .

(Nobeigums 5. lpp.)

ļiem iedzīvotājiem. Viņu vietā Dienvidamerikā ieradušies samērā jauni — 25 — 40 g. veci cilvēki, kas labi prot spāņu valodu un interesējas par vietējo dzīvi.

Vēl pirms dažiem gadiem padomju ierēdņus varēja pazīt no tā, ka viņi bija ģērbušies tipiski vienādos uzvalkos pēc Austrumeiropas piegrieztnes. Tagad tie tērpušies pēc Rietumu modes un ne ar ko neatšķiras no amerikāņu diplomātiem.

Vašingtonā domā, ka no daudzajiem darbiniekiem padomju diplomātiskajās un pusdiplomātiskajās misijās divas trešdaļas faktiski ir čekas aģenti, bet pārējie skaitās militārā izlūkdienestā. Vislielāko aktīvitāti attīsta padomju izlūkdienests Meksikā. Pēc drošām ziņām līdz 70 proc. no padomju misiju personāla Meksikā ir aktīvi padomju izlūkdienesta aģenti. Urugvajā Pad. savienības aģenti pagaidām darbojas ļoti uzmanīgi. Aktīvi tur darbojas ne vairāk kā 25 proc. no padomju aģentiem. Pārējās Dienvidamerikas valstīs to darbība kļūst arvien atklātāka.

Fr. Stravdiņš

VISI UZ KONGRESU

Gadskārtējais Kanadas latviešu sportistu un sporta darbinieku kongress notiks sestdien, 16. janvārī, plkst. 1 pēcpusdienā DV namā, 125 Broadview Av., Toronto. Latviešu sporta apvienība Kanadā aicina piedalīties visus Kanadas latviešu sportistus un sporta draugus, lai kopīgi varētu pārrunāt aizvadītā gada darbību un apspriest darbību nākotnē, kas, sakarā ar jaunā vieglatlētikas laukuma izbūvi Sidrabenē, šķiet, būs ļoti rosīga un plaša ne tikai vieglatlētikā, bet arī citās sporta nozarēs. Pēc kongresa pārrunas pie kafijas galda, kam līdzi nemami grozījumi.

LSAK

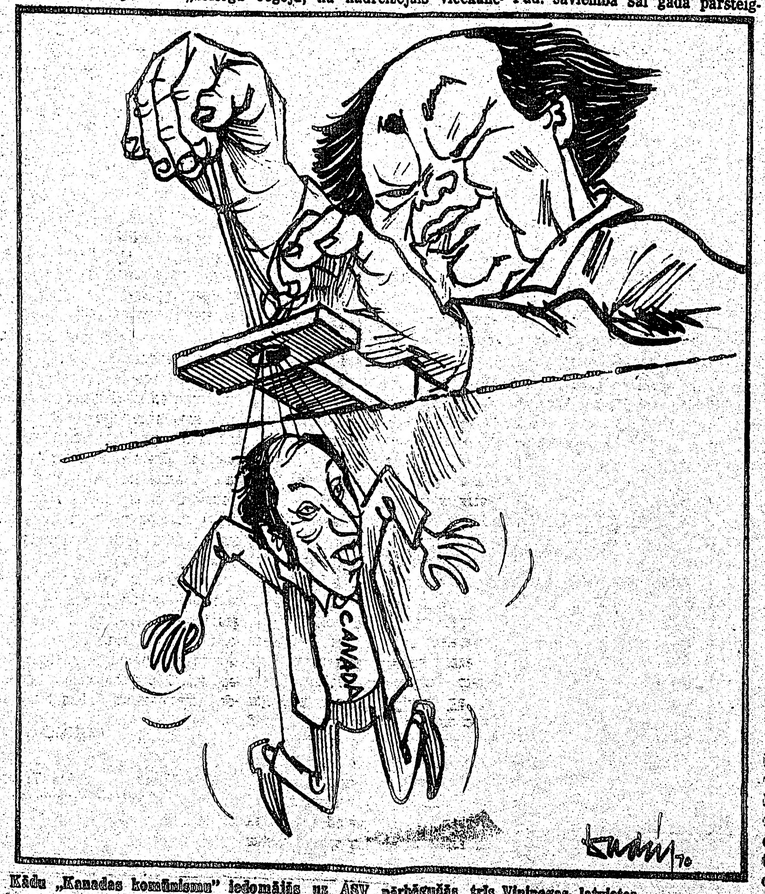

Kādu „Kanadas komūnismu" iedomājās uz ASV pārbēgušās trīs Vinipegas latvietes.

Dadža karikatūra